M. Turhan Tan'ın
Müessesemiz tarafından çıkarılan en son eserleri

Hurrem Sultan	150 Kr.
Viyana Dönüşü	150 »
Kadın Avcısı	100 »
Tarihî Musahabeler	75 »
Tarihte Türkler için söylenen büyük sözler	25 »

— Cumhuriyet Matbaası —

Cumhuriyet

Onyedinci yıl sayı : 5802

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve matbaa kısmı: 24299 - 24290

Cumartesi 6 Temmuz 1940

Fransa, İngiltere İle Münasebatını Kesti

Aksine tefsir edilen vesaik

Türk siyaseti açık ve dürüsttür

Alman ajansının neşrettiği raporlar, bilâkis Türkiyenin, Rusyaya yapılacak bir taarruza muvafakat etmediğini sarahatle gösteriyor

Türkiye gizli Oyunlara alet Olamaz ve olmamıştır

Türkiye, icabında sözle ve silâhla müdafaa edemiyeceği hiç bir siyaset tutmaz ve tuttuğu siyasetlerde ise sarih olduğu kadar dürüst olur.

Birkaç gündenberi bazı ecnebi radyoları ve ajansları gûya Fransada elde edilmiş vesikalara istinaden neşrolunacak yeni bir Alman beyaz kitabının muhtemel mevzuları arasında Türk toprakları üzerinden uçup geçecek Fransız - İngiliz tayyarelerinin Bakû havzası Rus petrollarını bombalamaları tasavvurlarına vücud verecek bazı vesikalardan bahsetmektedirler. Gûya Ankara Fransız büyük elçisine atfolunan bir mektub veya rapor bu hususta Türk Hariciyesinin muvafakatini ihtiva ve iblâğ ediyormuş.

Bu dedikodulara karşı hükûmetimiz sarih bir vaziyet alarak yeni dünya harbi muvacehesinde Türkiye hareket tarzının ana hatlarını ve karşılıklı yardım muahedelerimizin en esaslı noktalarını bu gün bir daha ortaya koymakta ve Fransanın Ankara büyük elçisi Mösyö Massigli'nin kendisine isnad olunan vesika hakkındaki mektubunu dahi Türk ve dünya efkârının ıttılâına arzetmektedir.

Bu suretle bir daha anlaşılmış olacaktır ki Türkiyenin yeni dünya harbi muvacehesindeki tedafüî tedbirleri başlıca iki esaslı hedefi göz önünde bulundurmuştur:

1. Türkiyenin selâmet ve emniyeti,
2. Türk - Rus dostluğunun halelden masuniyeti.

Biz demokrasi devletlerile kendi hesabımıza selâmet ve emniyetimizi amaç bilen karşılıklı yardım muahedeleri akdettik. Fakat bu muahedelerin işleyebilmesi için sarahat ve kat'iyetle şu şarti koyduk ki demokrasi devletlerinin hiç bir hal ve hareketleri bizi şimal komşumuz Sovyetler Cumhuriyetile müsellâh bir ihtilâfa sevketmiyecektir. Hal bundan ibaret olunca siyasetinde dürüstlüğü en başlı şiarı olan Türkiye Cumhuriyetinin Bakû petrollarının tahribi için kendi topraklarından veya semalarından geçecek kuvvetlerin faaliyeti tasavvurlarına mümaşat edemiyeceği kendiliğinden anlaşılır bir hakikat halinde yükselir.

Kaldı ki büyük elçi Mösyö Massigli'nin bahis mevzuu dedikodular hakkındaki mektubu vaziyeti hiç şek ve şüpheye mahal bırakmıyan bir vuzuh ve sarahatle aydınlatmaktadır. Bu münasebetle Fransız büyük elçisinin hakperver ve dürüst hareketini lâyık olduğu büyük kıymetle öğmemek elimizde değildir. Türkiye icabında sözle ve silâhla müdafaa edemiyeceği hiç bir siyaset tutmaz, ve tuttuğu siyasetlerde ise sarih olduğu kadar dürüst olur.

Devlet Reisimiz İnönü Başvekil iken galiba 1932 de Rusyayı ziyareti esnasında irad ettiği nutuklarından Leningrad'dakinde Türk siyasetinin dürüstlüğünü anlatmak için:

— Buradan bütün dünyaya hitab ederek açık söylüyorum. Rusya hakkında dostluktan başka her hangi bir hareketimiz yoktur. Varsa ve öyle bir kombinezon kiminle yapılmışsa meydana konsun!

Demişti. Millî Şefimizin dürüst Türk siyasetini müdafaada dünyaya meydan okuyan bu sözlerini,

YUNUS NADİ

[Arkası sahife 4 sütun 7 de]

Mektubların kat'î mahiyetine göre...

Fransız hükûmeti, böyle bir taarruzu Türkiyenin tasvibi hususunda hiç bir ümid olmadığına kani bulunuyordu

Ankara 5 (a.a.) — Alman D.N.B ajansı, Almanya Hariciye Nezareti tarafından neşredilen bir takım vesikaları telsizle yaymıştır. Ajansın iddiasına göre, bu vesikalar, Fransada Loire üzerinde Nevers civarında bombardımanla tahrib edilen bir Fransız vagonunda bulunmuştur.

Türkiye ile Sovyetler Birliği arasındaki münasebetleri bulandıracağı ümidile neşredilen iki telgrafı aşağıya aynen dercediyoruz:

İlk telgraf

Berlin 5 (a.a.) — 4 numaralı vesikayı Ankara sefiri M. Massigli'nin Paris-te Hariciye Nezaretine gönderdiği 14 mart tarihli telgraf teşkil etmektedir. Bu telgraf Bakû ve Batum'un bombardımanı hakkında sefirle Hariciye Vekili arasında vuku bulan bir mükâlemeye müteallikdir. Sefir Türk hükûmeti tarafından müşkülât zuhurunu tahmin etmiyor. Telgraf metni şudur:

«Kendisine dün yaptığım ziyaret esnasında Hariciye Vekili sabah gelmiş olan bir telgrafı kendiliğinden bana gösterdi. Bu telgrafta Türk mümessili kendisile Birleşik Amerika Devletleri sefiri arasında cereyan eden bir muhavereyi naklediyor. Amerika sefirinin fikrine göre, Ruslar Bakû petrol mıntakasının bombardıman ve yangına maruz kalması tehlikeleri hakkında o kadar endişe duymaktadırlar ki Sovyet idaresi bombardıman neticesinde çıkarılmış bir yangına karşı muvaffakiyetle mücadele etmek kabil olup olmadığını ve ne suretle mücadele edilebileceğini Amerikalı mühendislerden sormuşlardı. Amerikalı mühendisler, petrolun Sovyetler tarafından işletme tarzı dolayısile, toprak petrolla o derece meşbu olmuş-

[Arkası sahife 4 sütun 1 de]

M. Massigli'nin Hariciye Vekilimize bir mektubu

«Sizinle ve arkadaşlarınızla muhaverelerimden hiç birinde, Türk toprakları üzerinden Bakûyü bombalamağa mahsus Fransız tayyarelerinin uçurulmasına müsaade istemedim, siz de hiç bir zaman böyle bir ameliyeye muvafakatinizi vermediniz.»

Ankara 5 (a.a.) — Yukarıdaki vesikaların neşri üzerine Fransanın Ankara Büyük Elçisi Massigli, Hariciye Vekili Şükrü Saracoğluna aşağıdaki mektubu göndermiştir:

Ankara, 5 temmuz 1940

Aziz Vekilim,

Alman radyosunun türkçe olarak yaptığı bir neşriyatta son mart ayında gûya hükûmetime gönderdiğim bir raporun sözde hulâsasını verdiğini öğrendim.

Alman telgrafına muttali olmadım, fakat şayet bu telgraf hakikaten bana naklettikleri şekilde ise, aleyhinde şikâyet mecburiyetinde bulunduğum sarih surette kasdi bir mahiyet arzetmektedir.

Sizinle veya mesai arkadaşlarınızdan biri veya diğeri ile yapmak şerefine nail olduğum muhaverelerden hiç birinde sizden Türk toprakları üzerinden Bakû'yu bombalamağa mahsus Fransız tayyarelerinin uçurulmasına müsaade verilmesini istemedim. Siz de hiç bir zaman böyle bir ameliye için muvafakatinizi vermediniz.

Alman telgrafının telmih ettiği rapor olduğu gözüken bir raporda tesadüfen toplanmış istihbaratı bahis mevzuu etmiş ve belki de kendimi şahsi mahiyette bazı faraziyeler dermeyanına terkeylemiş olabilirim. Fakat, Bakû'ye müteveccih herhangi bir harekete müsaade hususunda mutabık olduğunuz hakkında hükûmetime hiç bir zaman ne bir şey söyledim, ne de söyliyebilirdim. Bil hassa ki böyle bir mutabakat elde etmek vazifesini hiç bir zaman almamıştım ve sizin de bu mutabakatı hiç bir zaman vermiyeceğinizi gayet iyi olarak biliyorum.

Faik ihtiramat ve samimî dostluk hislerimi lûtfen kabul buyurunuz Aziz Vekilim. MASSİGLİ

Fransız filosuna vaz'ıyed edilmesi Amerikada sevinc ve takdirle karşılandı

Bir kısım Fransız harb gemileri İskoçya limanlarında demirli - İnşa halinde bulunanlar da İngiltereye çekildi

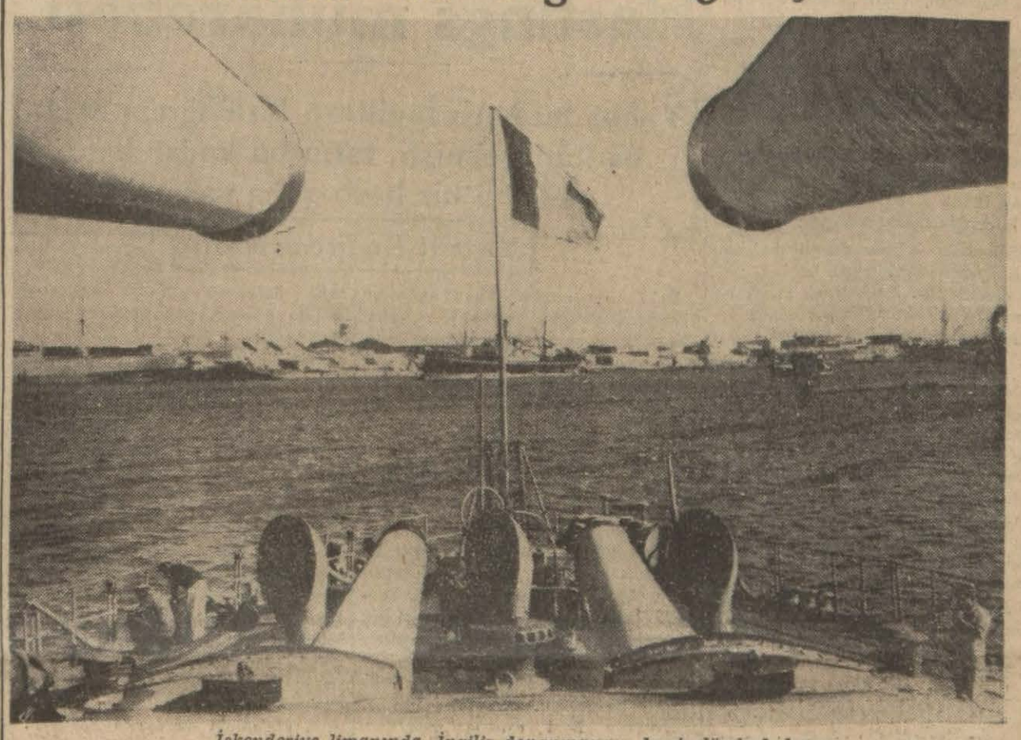

İskenderiye limanında, İngiliz donanmasının kontrolünde bulunan Fransız zırhlısının içeriden alınmış bir fotoğrafı

Majino hattında son ateş dün kesildi

Alman - İtalyan - Fransız mütarekesinde Süveyş kanalına dair gizli bir anlaşma

Londra 5 (a.a.) — Reuter bildiriyor: Fransız maslahatgüzarı Cambon, bu gün İngiliz Hariciye Nezareti nezdinde, İngiliz filosunun Akdenizdeki Fransız filosuna karşı hareketini protesto etmiştir. Bu protesto, Petain hükûmeti hesabına yapılmıştır.

Kabinenin kararı

Bal 5 (a.a.) — Stefani: Fransa hükûmeti nazırlar meclisinin «Vichy» de «Lebrun» ün riyasetinde toplandığını resmen bildirmektedir.

Meclis kuvvetli bir İngiliz filosunun

[Arkası sahife 4 sütun 6 da]

İngilterede Neşredilen Resmî tebliğ

Londra 5 (a.a.) — İstihbarat Nezareti bildiriyor:

«İngiliz hükûmeti tarafından Fransa donanması hakkında alınmış olan fevkalâde mühim karar, İngiliz ve Amerikan matbuat ve efkârı umumiyesinin ittifakla tasvibini kazanmıştır. Mezkûr karar şunu ispat etmektedir ki, bu gün demokrasi idealinin yegâne müdafii olan Büyük Britanyanın yeni hâdisat karşısında zayıflaması şöyle dursun, bilâkis mücadeleye kat'î azimle devam etmeğe karar vermesine sebeb olmuştur. İngiltere, muvaffakiyeti temin et-

[Arkası sahife 4 sütun 5 te]

Suriyede gergin vaziyet

Bazı Fransız kıt'aları Filistindeki İngiliz ordusuna iltihak etmiş

Almanya ve İtalya, Beyruta siyasî mümessiller göndermişler

Dağılmakta olan Suriyedeki Fransız ordusunun eski kumandanı General Weygand, Beyrütta, bir merasim esnasında

Londra 5 (a.a.) «Reuter» — Times muhabiri diyor ki:

İngilterenin Suriyeyi müdafaa etmek hususundaki taahhüdü, boş bir jest değildir. Suriyedeki Fransız makamlarının kararı, birçok Fransız sivil ve askeri unsurları arasında ve aynı zamanda Arab halkının büyük bir ekseriyeti nezdinde hiç de hoş görülmemektedir. Sözüne inanılır membalardan alınan haberlere göre, bir takım Fransız kıt'aları, kamyonlarla Filistin hududunu geçerek Hayfaya doğru gitmektedir. Arab ahali arasında şiddetli bir gerginlik müşahede edilmektedir. Kargaşalıklar çıkması ihtimali gözönünden uzak tutulmamalıdır. Şama gelmiş olduğu söylenen General Weygand'ın vazifesi Fransız kıt'aları arasında yeni itaatsizliklerin önüne geçmek ve Arab halk arasında her türlü ayrılma hareketlerine karşı koymak olsa gerektir.

Yabancı membalardan alınan haberlere göre, Almanya ve İtalya Beyruta mümessiller göndermektedir.

[Arkası sahife 4 sütun 3 te]

Rumen kabinesinin beyannamesi

Yeni hükûmet Mihver tarafından ihdas edilen sistemi tatbik edecek

Bükreş 5 (a.a.) — Rador ajansı bildiriyor:

Yeni Gigurtu hükûmeti memlekete hitaben aşağıdaki beyannameyi neşretmiştir:

«Memleket dış ve iç plânda kat'î meseleler karşısındadır. Dış sahada hükûmet Berlin - Roma mihveri tarafından ihdas edilen sistem dahilinde bir bütünleme siyaseti takib etmek niyetindedir. Bu siyaset, siyasî bir realizmin ifadesi değil, millet hissiyatının sadık tercümanları olan azasının siyasî ve ideolojik telâkkilerinin mantıkî bir neticesidir.

Aynı zamanda hükûmet Avrupanın bu bölgesinde barışı siyasî yüksek bir nizamın elzem şartı olarak telâkki eder. Bütün komşularile en iyi ve en samimî münasebetler idamesine azmetmiş bulunmaktadır. Buna binaen bölge ittifaklarımızın bu siyaset yolunda merhaleler telâkki edilmesi icab eder. Diğer memleketlere gelince, hükûmet şimdi ve istikbalde barışın yüksek hedeflerine ve Avrupanın inşasına hizmet edebilecek her şeye mesaisini teşrik etmeği vazifesi icabından addetmektedir. İç sahada hükûmet barış, huzur ve nizamı temine kuvvetle karar vermiş-

[Arkası sahife 4 sütun 7 de]

Kont Ciano dün Berline gitti

Roma 5 (Hususî) — İtalya Hariciye Nazırı Kont Ciano, Alman hükûmetinin daveti üzerine bu sabah Berline hareket etmiştir. Kont Ciano bir kaç gün Berlinde kalacaktır.

Cebelüttarıka ilk hava hücumu, tesırsiz oldu

İngiliz ordusu düşmanını karşılamak üzere hazırlıklarını bitirdi

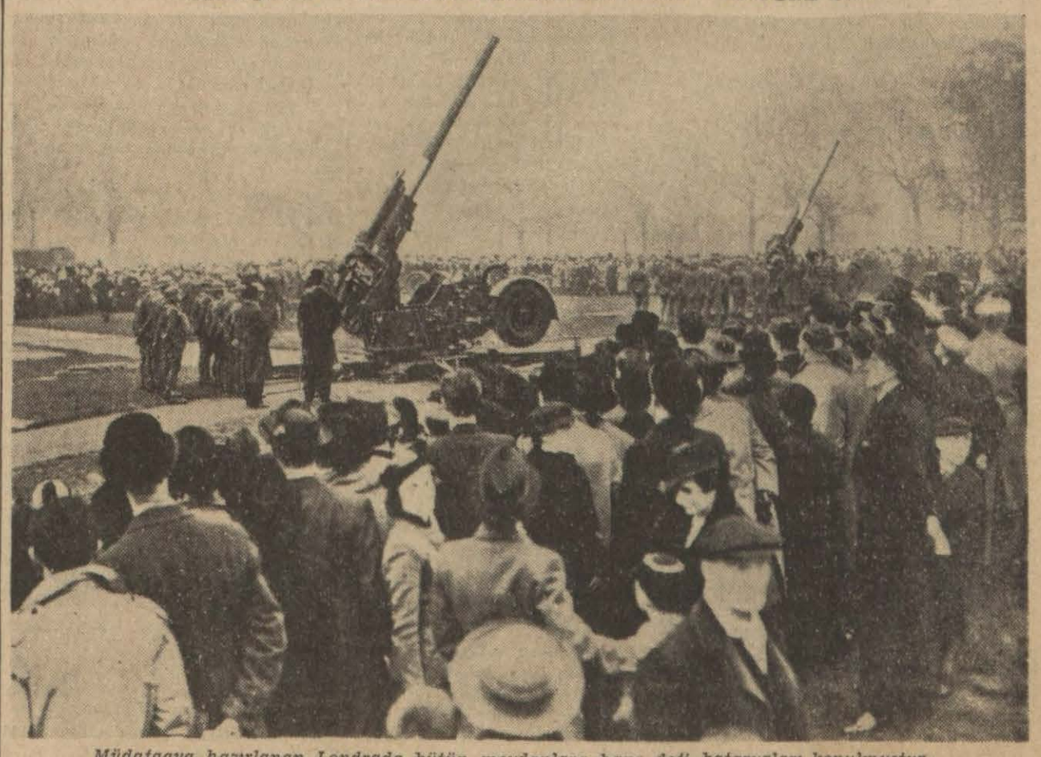

Müdafaaya hazırlanan Londrada bütün meydanlara hava defi bataryaları konulmuştur.

Yazısı 4 üncü sahifede

TARİHTE Türkler ve İngilizler

Tarihî tefrika: 55 *Yazan: ZİYA ŞAKİR*

Sefir, balodakilere dedi ki:

Babıâlile münasebetimiz kesilmiş bulunuyor. Bu gemi de sizi Çanakkaleye götürüyor

Garib bir (balo) nun neticeleri

İngilterenin Akdeniz filosuna mensub Kontramiral, Sör Tomas Lavis, kendi bayrağını hâmil olan Andimyon adındaki amiral gemisile o sırada İstanbula gelmiş; Salıpazarı önünde demirlemişti. Amiralın vazifesi, sefir Arbotno'nun Babıâli ile müzakerelerinin neticesini beklemek ve sonra Boğazdan çıkarak neticeyi, Adalar denizinde dolaşan Başamiral, Sör Dokovert'e bildirmekti.

Sefir Sör Arbotno, Halet Efendi ile mülâkatını bitirdikten sonra yedi çifte dümenli kayığına binerek doğruca Andimyon gemisine geldi. Kendisini sabırsızlıkla bekleyen Amiral Sör Tomas ile aralarında şu kısa mülâkat geçti:

Amiral — Müzakereniz, ne netice verdi, asaletmeab?..

Sefir — Hiç.

— Hiç mi?..

— Maalesef, evet.

— Şu halde... Şimdi, ne yapacağız?..

— Yapılacak şey, şudur: Bu gece, bu gemide bir balo tertib edeceksiniz.

— Evet... Sonra?..

— Sonrasını, vakti gelince size bildiririm.

Amiral, sefirin maksadını anlayamadı. Fakat, fazla bir şey de sormadı. Gemide derhal tertibat alarak, o gece parlak bir balo verebilmek için hazırlanmağa başladı.

Sefir, gemiden ayrılır ayrılmaz doğruca sefarethaneye gitti. İstanbulda bulunan bütün İngiliz tebaasına şu mealde birer davetname gönderdi:

(Salıpazarı önünde demirli bulunan amiral gemisinde bu gece bir balo tertib olunmuştur. Bu balonun siyasî bir ehemmiyeti olduğu için, mutlaka ispatı vücud edilecektir.)

***

Gemi, rengârenk bayraklar ve fenerlerle donanmıştı. O devrin kıymettar dantellerle süslü balo elbiselerini giymiş olan sefaret erkânile İngiliz tüccarları geminin güvertesinde toplanmışlardı, Neş'eli neş'eli yiyip içiyorlar; gülüp söylüyorlar; durup dinlenmeden çalan gemi mızıkasının ahengine uyarak, fasılasız bir surette dans ediyorlardı.

Böylece, vakit epeyce geçmişti. Saat, on ikiye gelmişti. Sefir, birdenbire amiralın karşısına dikilerek kulağına iğildi. Ancak amiralın işitebileceği sesle, şu kısa muhavereye girişti:

— Azizim amiral!.. Havayı nasıl görüyorsunuz?..

— Âlâ... Mükemmel bir cenub rüzgârı esiyor.

— Şu halde, davetlilere hissettirmeden, geminin demir zincirlerini kestiriniz. Çanakkale boğazına yol veriniz.

Mızıka, bir kadril çalıyordu. Dans edenlerin safları, tatlı bir ahenkle birleşip açılıyordu. Herkes o kadar oyuna dalmıştı ki, geminin zincirlerinin kesilip denize atıldığını davetliler duymamıştı. Güvertenin üstü tente ile örtülmüş olduğu için, sessiz sadasız yelkenlerin açıldığının da hiç kimse farkında olmamıştı. Geminin ağır ağır hareket ettiğini hissedenler ise, amiralın kendilerini şöylece bir dolaştıracağını sanmışlardı.

Gemi, Ayastafanus 1] açıklarına geldiği zaman, sefir birdenbire mızıkayı kestirdi. Ve sonra, ciddî bir tavur alarak şu kısa nutku irad etti:

— Muhterem hanımlar; muhterem efendiler!.. Size, pek müessif bir haber vermekle müteessirim... Şu anda, hükûmetimizle Babıâli arasındaki siyasî münasebet kesilmiş bulunuyor. Ve üzerinde bulunduğunuz şu gemi de, sizi doğruca Çanakkaleye götürüyor... Vaziyeti biliniz. Ve ona göre eğlencenize devam ediniz.

Dedi. Bir anda, sefirin bu sözlerine hiç kimse inanmak istemedi. Fakat Sör Arbotno'nun hal ve tavrı o kadar ciddî idi ki, o anda herkese bir şaşkınlık geldi. Derhal her taraftan:

— Ne demek?.. Bizi, hiç beklenilmiyen böyle bir seyahate kim icbar edebilir?..

Diye, protesto sesleri yükseldi.

Herkesin aile efradı, çocukları, ticarethaneleri, depoları dolduran malları, hesabları, kıpkızıl altınlarla mâlâmal kasaları vardı. Bunları kimlere bırakıp da gidiyorlardı.

Sefir, büyük bir sükûn ve itidalle bütün bunları dinledi. Ve sonra hepsine birden, şu kısa cevabla mukabele etti:

— Hepiniz, haklısınız. Belki, ufaktefek bazı zararlara uğrayacaksınız; fakat, Büyük Britanyanın menfaati, hepimizin şahsî menfaatlerinden mukaddestir. Onun için, tarafımızdan lüzum görülen bu harekete, sizin tarafınızdan da tahammül gösterilecektir.

Dedi.

Gecenin zifiri karanlıklarında ve Marmara denizinin ortasında, bundan fazla münakaşa beyhude idi. Buna binaen herkes sükût etti. Andimyon sefinesi bu derin zulmet ve sükûnet içinde, Çanakkale boğazına doğru kayıp gitti.

Neticesiz tehdidler

Çanakkale muhafızları, gafil avlandılar. Uygun bir rüzgârla yelkenlerini şişirerek gözlerinin önünden kayıp giden firarî gemiye karşı en küçük bir alâka ve müdahalede bulunmadılar.

Amiral Tomas, sükûnet ve sühuletle Boğazı geçti. Bozca adada demir üzerinde bulunan -ve adedleri oldukça mühim bir yekûn tutan- donanmasına iltihak etti. İşte o zaman, sefir Arbotno da, derhal faaliyete geçti.

Sefir, kânunusaninin 29 uncu günü Babıâliye bir ültimatom göndererek, İngiltere hükûmetinin taleblerini tekrar etti. Ve buna merbut olan notada da, İstanbulda kalan İngilizlerin mal ve canından Babıâlinin mes'ul olduğunu bildirdi.

Aynı tarihle İstanbuldaki Danimarka sefiri Baron dö Hobeş'e bir mektub gönderdi. İngiltere hükûmetinin İstanbuldaki menafiinin ve İngiliz tebaasının hukuku şahsiyelerinin muhafazasını ona tevdi etti.

Arbotno, yazdığı mektubda bilhassa sefarethanede kendi şahsına aid olan 6 bin Fransız altını kıymetindeki billûr takımlarının kaybolmasına meydan verilmemesini rica ediyor ve bu mektuba şu satırlarla hitam veriyordu:

(Arkası var)

1] Şimdi, «Yeşilköy» dediğimiz köyün eski ismi.

Kızılay haftası

Şehrimizde, diğer yerlerden ayrı olarak 5 teşrinievvelde başlıyacak

Kızılay haftasının Ankarada ve başka şehirlerde olduğu gibi İstanbulda da yarından itibaren başlıyacağı şeklinde, bazı gazetelerde bir haber görülmüştür. Bu haberde bir yanlışlık vardır. Hafta, İstanbulda 5 teşrinievvelde başlıyarak, o ayın 12 sine kadar sürecektir. Bunun sebebi de, temmuz, ağustos, hatta eylûl ayları İstanbullulardan mühim bir kısmının sayfiyelerde geçirmeleri ve bu itibarla esas oturdukları yerlerde bulunamamalarıdır. Kızılaya aza kaydı bu hafta programının birinci plânında geldiğinden, sayfiyeye gidenlerin esas oturdukları yerlerde bulunmaları ve oralarda aza kaydolunmaları gözönünde tutulup, İstanbul için teşrinievvel ayı seçilmiştir.

ŞEHİR İŞLERİ

Köprüdeki ameliyat ay sonunda bitecek

Belediye Yollar ve Köprüler müdürlüğü, Eminönü meydanının mütebaki kısmının asfaltlanması ve köprü ayağının yükseltilmesi ameliyesinin bu ayın sonuna kadar ikmali için tertibat almıştır. Ağustosun birinde gerek köprünün ayağının terfi işi, gerekse meydandaki inşaat tamamile ikmal edilmiş olacaktır.

TARİHTEN YAPRAKLAR

Hastings muharebesi..

Yalnız bu harb İngiltere Krallığının zaptına kâfi gelmişti, tarih bu kadar kat'î neticeli bir harb daha yazmaz

Yazan: *Kadircan Kaflı*

Dokuzuncu asırda İskandinavyadan Fransanın şimalini yağma için gelen Normanların reislerinden biri bu memleket için şöyle demişti: Gayet güzel, verimli, korkak halkının müdafaa edemedikleri bir çok hazineleri olan bir memleket.

Çok geçmeden yirmi bini aşkın bir Norman kalabalığı Fransa Kralı (Basit Şarl) ın verdiği topraklarda yerleşmiş bulunuyordu. Bunun için Fransanın şimaline Normandiya denir.

Normandiya Dükü Şeytan Rober bir dericinin kızı olan Arlet'le evlenmişti. Oğlu Giyom gayet şişman ve iri, kuvvetli, kabak kafalı, cesur ve diplomat bir adamdı. Çocuğu olmıyan İngiltere Kralı Edvard'ın yeğeni idi. Bir aralık İngiltereye gitmiş, kendisini varis yapmağı vadettirmişti. Bununla beraber İngilterede Kral namına memleketi idare eden Harold'u, bir fırtınada Fransa sahillerinde bir senyöre esir düşünce para vererek kurtarmış; Kralın vadini teyid etmesi için yemin istemişti. Harold bu yemini ister istemez verecekti; lâkin dinî bir mahiyette olmamasına dikkat ediyor; Giyom da onun bu düşüncesini seziyordu. Bunun için alelâde bir masa başına getirdi; orada yemin ettirdi; yemin biter bitmez de masayı kaldırdı; Normandiya azizlerinin mukaddes kemiklerini gösterdi. Bu şekilde, Harold yeminini bozarsa Papa tarafından aforoz edilecekti.

Edvard öldü; Harold tac giydi; Giyom krallık iddiasını ileri sürdü; Papa'ya papaz Lanfrank'ı gönderdi; hakemliğini istedi. Papa İkinci Aleksandr İngiltere Krallığının Giyom'un hakkı olduğuna hüküm verdi; Harold'u aforoz etti.

Giyom çoktan hazırlığa da başlamıştı. Sen nehrinin garbındaki Div nehrinin ağzında 1400 gemi topladı ve yaptırdı. İngilterede hüküm süren kâfire karşı açılan Haçlı seferine Avrupanın her tarafından adamlar çağırdı; Zafer kazanıldığı takdirde yalnız ganimetlerin değil İngiltere topraklarının da askerler arasında taksim olunacağını bildirdi. Böylece 14,000 süvari ve 45,000 piyade hazırlandı. 1066 senesi haziranında bu ordu ve donanma Manş denizine açıldı. Muvafık esen rüzgâr onları ancak Som nehrinin ağzı hizasına kadar götürdü ve bu sefer aksi rüzgârlar başladı. Tamam dört ay Sen Valeri limanında beklemek lâzım geldi. Ancak 28 eylûlde iki gün süren deniz yolculuğundan sonra İngiltere kıyısında ve Londranın cenubunda bulunan Pevensey mevkiine ulaştı, karaya çıktı. Kral Harold düşmanının müttefiki olan Norveçlilerle harbetmek üzere İskoçyaya gitmiş, muzaffer olmuştu; şimdi de hemen cenuba koşmuş, Gevensiy'in biraz şarkında Hastings yakınında Senlac tepesine, kazıklar ve kalaslardan yapılmış olan bir istihkâmın ardına yerleşti.

Harold'un askerleri intizamsız piyade askerleri idi; yalnız House-Earles = Ev kartalları adı altındaki muhafız askerler muntazamdı, lâkin onlar da ağır silâhlarla yaya olarak harbeden şövalyelerdi. En mühim silâhları da kocaman birer baltadan ibaretti.

Birinciteşrinin on dördüncü günü harb başladı. Norman süvarileri şarkı söyleyerek, yerleri titreterek düşmana saldırdılar; fakat istihkâmı aşamadılar; Saksonların attıkları kargıların da hepsi boşa gitmiyordu. Bu saldırışı bir kaç defa tekrarladılar; bir fayda çıkmayınca Giyom okçuları ileri sürdü. O zaman Kral Harold'un ordusunda yay ve ok kullanılmıyordu. Normandiya okçuları düşman saflarında şaşkınlık ve bozgunluk çıkardılar; zaten muntazam olmıyan saflar büsbütün karıştı; Norman süvarileri yalandan bir ric'at yapınca istihkâmdan fırladılar; o zaman süvariler hemen geri döndüler; Saksonların istihkâmlardan çıktıkları noktalardan içeriye, kampa girdiler. Orada bir taraftan ok yağmuru bir taraftan da Normanların uzun kılıcların darbeleri altında Saksonların üstüste düşerek yığın yığın öldükleri görülüyordu.

Kral Harold bir okla gözünden yaralanmıştı; yüzünü kan lekeleri sarmış, solgun fakat korkusuz, seçme muhafızlarının ortasında döğüşüyordu. Baştan ayağa kadar giydikleri örme zırhların parıltısına kanlar karışıyordu. Armalı kocaman kalkanlar, uzun mızraklar dehşet saçıyordu. Lâkin en müthişi Saksonların iki ellerile kullandıkları, her savurdukça, at, insan veya kalkan, herşeyi parçalayan, yere seren, uzun saplı büyük baltalardı. Bununla beraber bunların kullanılmaları güçtü; baltalar bir defa inip kalkıncıya kadar Normanların düz ve uzun kılıçları bir kaç defa aynı işi yapıyorlardı; süvari oluşları, kalkanlarının sağlamlığı da ayrıca kazancdı.

Sakson ordusunun büyük bir kısmı mahvedilmiş veya dağıtılmıştı; lâkin Kral Harold ve muhafızları büyük cesaretle döğüşüyorlardı. Kral da gözünün yaralı olmasına rağmen baltasını savuruyor; oradan oraya koşuyor; cesaret verici sözler söylüyor; Normanların hücumlarını durduruyordu. Bu hal saat üçten altıya kadar kanlı bir surette devam etti; en sonra hepsi kırıldılar; Kral Harold'un ne olduğu görülemedi. Ancak ertesi gün şeklini kaybetmiş bir halde kocaman ölü yığınlarının altından cansız olarak çıkarıldı.

Bir tek muharebe bütün İngilterenin teslim olması için kâfi gelmişti. Tarih bu kadar kat'î neticeli bir harb daha yazmamış gibiydi.

Giyom üç ay sonra Noel günü Londra yanındaki Vestminster kilisesinde İngiltere tacını giydi. Ondan sonra memleketin muharibler arasında taksimine başladı. Şehirleri, ormanları, malikânelerden beş yüz tanesini kendisi için alıkoydu ve o devrin en zengin kralı oldu. Diğer kısımları da altmış bin parçaya ayırdı, her birini askerlerine verdi; bu askerlerin şeflerini de baron veya kont yaptı. Evvelce arabacı, kasab, demirci, terzi olan bu adamlar şimdi İngiltere Krallığının şövalyeleri mevkiine çıkmışlardı.

(Conquérant = Fatih) unvanını alan Normandiya Dükü Giyom böylece yeni bir İngiliz asaleti kurmuş oluyor; bu İngiliz asaleti de orduyu teşkil ediyordu.

İnhisarlar Vekilinin beyanatı

Şehrimizde bir haftadanberi tetkiklerde bulunan Raif Karadeniz, inhisar işleri etrafında izahat verdi

Bir haftadanberi şehrimizde bulunan Gümrük ve İnhisarlar Vekili Raif Karadeniz dün akşam Ankaraya dönmüştür.

İnhisarlar Vekili dün öğleden evvel İnhisarlar Umum müdürlüğünde meşgul olmuş, öğleden sonra Gümrük Başmüdürlüğüne giderek burada Gümrük ve Muhafaza Başmüdürlerini kabul etmiş, akşama kadar çalışmıştır.

Gümrük ve İnhisarlar Vekili, bir muharririmize, şehrimizde ve Tekirdağında yaptığı tetkikler etrafında şunları söylemiştir:

«— Bomonti, Paşabahçe ve Tekirdağ fabrikalarında tetkikler yaptım. Bomonti fabrikası martta faaliyete geçmiş ve ilk imalâtını mayıs ayı içinde piyasaya çıkarmıştır. İki senedenberi muattal bir halde bulunan bu fabrikayı İnhisarlar İdaresi, az bir zamanda işletmeğe muvaffak olmuş ve fabrikanın noksan bulunan bazı tesisatını İzmirde evvelce Bomontiye aid bulunan fabrikadan buraya nakletmek suretile ikmal eylemiş ve bu gün fabrikayı tam kapasitesile işler bir hale koymuştur.

Paşabahçede hali inşada bulunan yeni rakı fabrikasının inşaatı devam etmekte olup bu sene kıştan evvel ikmal edilecek ve makinelerimizi buraya nakletmek mümkün olacaktır.

Tekirdağ fabrikası muntazam bir halde çalışmaktadır. İspirto ve ispirtolu içkiler hakkında yeni bir kanun lâyihası hazırladık. Lâyiha, İcra Vekilleri Heyetine sevkolunmuştur. Bu lâyiha ile yapmak istediğimiz şey, senelerdenberi yaptığımız tecrübelere binaen, bu mevzu üzerinde İnhisarlar İdaresinin nasıl çalışmağa devam edeceğini kat'i surette tayin etmektedir. Halen mer'i olan kanunlarda mevcud olmıyan bir çok yeni hükümler bu lâyihada derpiş edilmiştir. Bundan başka bu lâyiha ile şarab istihsali yeni bir şekle girmiş olacaktır. Şarab istihsalâtını memlekette serbest bırakmak istiyoruz. İstiyen vatandaş, dilediği yerde şarab imal edebilecek ve bunu istediği fiatla satabilecektir. Bununla beraber İnhisarlar idaresi şarab imalinden vazgeçmiyecek ve istihsalâtını serbest rekabet sahasındaki fiatlarla tevzin ederek satışa çıkaracaktır.

Bundan maksad şarab amillerine teşebbüslerinde muvaffak olabilmeleri için yardımlar yapmak, münasib göreceği mıntakalarda kurslar açmak ve lüzumlu göreceği yerlerde örnek olabilecek küçük şarabhaneler vücude getirerek şarab sanayiinin memlekette kurulması ve tekâmülü için rehberlik yapmaktır. Memleketimizde iyi bir mazisi olan şarab sanayiinin bu sayede inkişaf edeceğini ummaktayız.

Şarab imalâtında İnhisarlar idaresi muvaffak olmuştur. Şarabı, kalite şarabı ve sofra şarabı olarak ikiye ayırmak lâzımdır. İmalâtımız sofra şarabları üzerindedir. Maahaza İnhisarlar idaresi rehberlik etmiş olmak için kalite şarabları üzerinde de çalışmakta ve muhtelif neviler üzerinde tecrübeler yapmaktadır. İyi şarab yapabilmek için yalnız imalât değil, bilhassa onun maddei iptidaiyesini veren bağcılıkla da meşgul olmak zaruridir. Bu günkü faaliyetimiz bu iki safha üzerinde cereyan etmektedir. Avrupanın muhtelif yerlerinden müteaddid çubuklar getirerek memleketimizin iklimine has ürüm tipleri elde etmeğe çalışıyoruz. Diğer taraftan da memlekette mevcud şarab imaline elverişli bulunan muayyen tiplerin üretilmesi ve ıslahı için mesai sarfetmekteyiz.»

— Yüksek dereceli içkilerle mücadele için bira fiatları ucuzlamıştı, şimdi yeni vergiler dolayısile bira fiatları yükselmiştir. Acaba bu şekilde istihlâk düşmiyecek midir?

—Tütün ve müskirata yapılan zamlar millî korunma kanununun kabulüne saik olan zaruretlerden ileri gelmiştir. Bu zamları ahvali hazıranın icabları olarak kabul etmek lâzımdır. Devletin varidat membalarından bazıları son zamanlarda azaldı. Bunu telâfi etmek için bazı vergilere zam yapmak mecburiyeti hasıl oldu. Zamma mütehammil bulunan memba zarurî ihtiyaclardan sayılmıyan müskirat ve tütündü. Bunlar dururken ne arazi vergisine ve ne de bina vergisine zam yapamazdık.

Bira fiatlarına yapılan zammın istihlâki tenkis edeceğini zannetmiyoruz. Aynı zamanda rakı fiatlarına da zam yapılmış olduğu için yüksek dereceli içkiler lehine de bir hareket yapılmamıştır.

—Dünya iktısadî vaziyetinin aldığı şekil dolayısile tütün ve tuz satışlarımız hakkında ne düşünülüyor?

— Tütün satışları bu sene iyi olmuştur. Geçen sene bu aylarda memlekette ne kadar satılmamış tütün mevcud olduğunu hesablamıştık. Bu sene aynı günlerdeyiz ve aynı hesabı da yapmış bulunuyoruz. Bu mukayesemizden çıkan netice bu sene elde bulunan satılmamış tütün mevcudunun geçen senekinden daha az olduğunu göstermiştir. Harice tuz satışına gelince, bu sene bu satış az miktarda olmuştur. Esasen harici tuz satışımız arzu ettiğimiz derecede inkişaf etmiş halde değildi. Binaenaleyh bu sene bu satışın az olmasile zarara girmiş olmuyoruz. Tuz istihlâkâtı ise memleket dahilinde artmaktadır. Muayyen yerlerdeki istihsal merkezlerimiz faaliyetlerine devam ediyorlar. Memleket dahilindeki tuz sarfiyatını her zaman karşılayacak halde bulunuyoruz.

— Fransa ve İngiltereye tek elden yapılan satışlar bazı itirazları mucib olmuştu?

«— Halen memleketin harice tütün satışı serbest rekabet sahasında cereyan etmektedir. Bu rejim değişmedikçe muayyen firma veya şirketler tarafından daima büyük partiler halinde harice tütün satılması mümkün olacaktır. İnhisarlar idaresinin Fransaya yaptığı satış da bu şekilde olmuştur. Bu satış hakkında daha evvel gazetelerde menfi neşriyat oldu. Vaziyeti o zaman Ulus gazetesinde çıkan bir beyanatımla izah etmiş ve keyfiyeti aydınlatmış ve İnhisarlarca yapılan muamelenin her noktadan memleketin menfaatine uygun bulunduğunu ifade eylemiştim.»

Üniversitede bugün yapılacak tören

Maarif Vekilinin huzurile diplomalar verilecek

Bu gün saat onda, Üniversitede diploma tevzii merasimi yapılacaktır. Rektörlük, merasim için icab eden hazırlıkları ikmal etmiştir.

Merasime İstiklâl marşile başlanacaktır. Marşı müteakıb Rektör bir nutuk söyliyerek, Üniversitenin çalışmaları, buna mukabil elde edilen verim hakkında izahat verecektir. Bundan sonra, her fakülte dekanı, pek iyi derece ile muvaffak olan talebelerin isimlerini okuyacaktır.

Fakültelerden mezun olan talebelerden bir kişi de irfan müesseselerine karşı olan bağlılıklarını ifade eden bir nutuk söyliyeceklerdir. En sonra Maarif Vekili Hasan Âli Yücel, Üniversite gençliğine bir hitabede bulunacaktır.

Erzurumda yapılacak merasim

Üniversite bilgilerini memlekete yaymak üzere bu sene Üniversite haftası yapılmasına karar verilmişti. Demiryolunun Erzuruma ulaşması dolayısile, hafta ilk defa Erzurumda açılacaktır.

Rektörlükçe hazırlanan program Erzurum Vilâyetine gönderilmiştir. Bu programa göre, konferans verecek profesörler, Rektörün riyasetinde pazartesi günü Erzuruma hareket edeceklerdir. Hafta, temmuzun on birinde Rektör Cemil Bilsel tarafından açılacaktır. Konferanslar, halka, meslek ve ihtisas sahiblerine olmak üzere iki şekilde verilecektir. Meslek müntesibinine verilecek konferanslar münakaşalı olacaktır.

Heyet, dönüşte Sıvasa da uğrıyacak, burada muhtelif mevzularda konferanslar verecektir.

MÜTEFERRİK

Meclis Reisi şehrimizde

Büyük Millet Meclisi reisi Abdülhalik Renda, dün sabahki trenle şehrimize gelmiştir. Meclis reisi birkaç gün şehrimizde kalacaktır.

Bahçelerde sinema saatleri değiştirildi

Yaz saatinin tatbiki üzerine bahçe sinemalarında kış saatine göre tayin edilmiş olan film gösterme mühletinin yirmi ikiden yirmi dörde kadar olmak üzere değiştirilmesine karar verilmiştir. İktısad müdürlüğünün bu talebi Belediye Daimî Encümenice tasdik edilmiştir.

Enkazcılar eline düşen eski eserler

Bazı enkazcılarda Bizans ve Türk eserlerine tesadüf edildiği görülmüş, ekseriyetle eski konak arsalarında elde edilen bu eserlerin satışına müsaade edilmemesi Müzeler idaresince alâkadarlara tebliğ edilmiştir.

Merdivenköyü cinayetinin esrarı

Bası kesilen zavallının bir çöpçü olduğu anlaşıldı

Merdiven köyü cinayeti tahkikatı hemen hemen neticelenmiştir. Vücudünün muhtelif yerlerinde bıçak yarası bulunan ve başı gövdesinden ayrılmış olan cesedin hüviyeti tespit edilmiş ve bunun Kadıköy tanzifat amelesinden Mevlid olduğu anlaşılmıştır.

Malûm olduğu üzere, dört tanzifat amelesi bulunamamıştı. Bunlar hakkında yapılan tahkikatta üçünün memleketlerinde olduğu, fakat Mevlidin tamamen ortadan kaybolduğu öğrenilmiştir. Aynı zamanda Mevlidin fotografı da hemen tanınmaz bir hale gelen ve birkaç gün evvel bulunan kesik başa benzemektedir.

Maktulün hüviyetinin tespit edilmiş bulunması, tahkikatı katilin izine doğru götürmüş ve bu gün katil de tespit edilmiş bulunmaktadır. Bu feci katil hâdisesinin, maktulün parasına tamaan ika edildiği kuvvetli bir ihtimal dahilinde bulunmaktadır. Mevlidin daima yanında bir miktar para sakladığı anlaşılmıştır. Halen katilin hüviyetinin gizli tutulması, bu feci hâdisede katile yardım eden kimselerin bulunup bulunmadığı içindir.

ADLİYEDE

Kurşun hırsızları tevkif edildi

Süleymaniye medresesinde oturan çöpçülerden Kadri, Dursun, Rahmi, medrese damından külliyetli kurşun sökmüşler, bunları satarken yakayı ele vermişlerdir. Sultanahmed Birinci sulh ceza mahkemesinde sorguya çekilerek, tevkif edilmişlerdir.

Bir hırsız tevkif edildi

Fatihte Makbulenin evine keceleyin girerek bir hayli eşya aşıran Ciddeli Murad, Sultanahmed Birinci sulh ceza mahkemesinde sorguya çekilmiş hakkında tevkif müzekkeresi kesilmiştir. Tahkikata göre, Murad, evvelce Makbulenin eniştesinin yanında bir müddet çırak olarak çalıştığından, evin taksimatını iyi biliyormuş ve bu suretle, aşırdığı eşyayı karanlıkta bile elile koymuş gibi bulmuştur.

Kira artırmak davası

Kira artırmağa teşebbüsle millî korunma kanununa muhalif hareket ettiği iddia edilen Muzaffer isimli bir mal sahibinin muhakemesine, İstanbul altıncı asliye ceza mahkemesinde dün devam olunmuştur. Muhakeme, şahid dinlenilmek üzere kalmıştır.

Açılacak şubeler

Merkezleri şehrimizde bulunan deri ve kösele, manifatura, madenî eşya, çay ve kahve, çuval ve kanaviçe ithalât birliklerinin İzmir ve Mersinde şubelerinin açılması Ticaret Vekâletince tasvib olunmuştur.

Siyasî icmal

Fransada yeni rejim

Fransa, tarihte mislini görmediği gayet feci günler yaşıyor. Düne kadar birlikte çalıştığı müttefiki tarafından bu harbde sağlam kalan donanmasının başlıca parçalarının harb vaziyeti mecburiyetleri dolayısile alınmasına veya tahrib edilmesine de şahid olmuştur. Fransanın başına gelen bütün bu şeyler, Dreyfüs davasındanberi millî birliğini kemiren ve dahilen inhilâline sebeb olan başsızlık ve her kafadan ve her zümreden ve partiden başka bir türlü ses çıkmasıdır.

Devlet ve ordu, partilerin ve şahısların oyuncağı olmuş ve memleketin politikası, partilerin hava ve hevesine uyarak istikrar ve istikametini kaybetmiştir. Hastalık aşikârdır.

Feci felâket, şüphe götürmez ibret dersi olduğundan, daha memleket istilâdan kurtulmadan ve sulha kavuşmadan evvel hastalığın kökünden izalesine ciddi teşebbüsler başlamıştır.

Çünkü, böyle herkesin ıstırabdan kıvrandığı bir zamanda rejim değişmiyecek olursa, bu acı günler unutulduktan sonra gene hastalık devam edip duracaktır. Fransadaki rejimin başlıca sekameti devlet otoritesinin fıkdanındadır. Devlet otoritesinin vaktile suiistimal edilmesinden çıkan mazarratların önüne geçmek düşüncesile ifrattan tefrite gidilerek üçüncü cumhuriyet devletinde sıfıra indirilmesine sebeb olmuştur.

Fransada devlet ve ordunun otorite ve hâkimiyet salâhiyetlerini kaybettiklerine son bir misal, Dreyfus meselesinden sonra ordudaki terfi salâhiyetinin askerî komisyonundan alınarak sivil bir encümene verilmiş olmasıdır. Zabitler iktidar ve ehliyetlerine göre değil, siyasî akide ve düşüncelerine bakarak terfi edilmektedir.

Mezhebî ve siyasî akideleri dolayısile şüpheli olup da sivil komisyonun muhalefetinden kurtulan ehliyetli pek az ümera vardır. Bunların arasında Mareşal Foş ve General Weygand bulunmaktadır.

Almanlar, İngilizlere karşı İngiltere adalarında, imkân bulabilirlerse, Atlas Okyanusunda, İspanyayı geçerek Afrikada ve Akdenizde harbe şiddetle devam etmek için İspanya hududuna inmeği zarurî bulduklarından Parisi terkeden Fransa hükûmetinin kendisine yeni merkez yaptığı (Bordeaux) yu da işgal etmişlerdir.

Fransa hükûmeti buradan işgal altında bulunmıyan Clermont - Ferrand'a çekildikten sonra ilk işi mevcud rejimi değiştirecek, derin ve şümullü ıslahat için derhal harekete geçmek olmuştur. Parlamento ile beraber idarenin umumî bünyesi değiştirilecektir.

Yeni kanunu esasinin başlıca gayesi aile ve işçi ve vatan hukukunu tamamile korumak olacaktır. Memuriyet ve iş ötekinin berikinin gözdesine, iltimaslısına değil, münhasıran iktidar ve liyakat ehline tevdi edilecektir.

Yeni kanunu esasile Fransada hükûmet otorite sahibi olacak ve şu veya bu şahıs ve partinin menfaat ve hevesine alet olmıyacaktır. Bu esaslarda Mareşal Petain ve General Weygand hükûmetile âyan ve meb'usan şimdiden müttefik bulunuyorlar.

Memlekete, hâkim bulunan Almanların iradesi altında yapılmakta olan yeni rejim tahavvülünün ne neticeler vereceği bütün dünyada merak edilmektedir.

Muharrem Feyzi TOGAY

Topçu atışları

Bu sabah Zeytinburnundan denize topçu atışı yapılacaktır. Bu mıntakadan geçecek gemilerin müteyakkız olmaları alâkadarlara bildirilmiştir.

Alman büyük elçisi Ankaradan geldi

Alman büyük elçisi von Papen birkaç gün Tarabyadaki Alman sefaretinde istirahat etmek üzere dün sabahki trenle Ankaradan şehrimize gelmiştir.

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraiti

	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin, edilmesin iade edilmez ve zıyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

Küçük hikâye

Kara buğday

Hemen beş altı aydanberi İstanbulun ekmek çeşnisi Belediyenin en mühim meşgalelerinden birini teşkil diyor: Hamurun nekadarını yumuşak, ne miktarını sert buğdaydan yapmalı? diye İktısad müdürlüğü, Daimî encümen; gece gündüz çırpınıp duruyor. Nere deyse işi «Şehir meclisi» nde uzun uzadıya müzakere mevzuu yapacaklar!

Köylünün canı yok mu? Asırlardanberi yumuşak, sert, beyaz buğdayı biz şehirlilerin has ekmeklerinin yuğurulması için yetiştirir. Kendisi haftada, on beş günde bir yaptığı kara buğday ekmeğile geçinir. Üzerinden günler aşıp da o ekmek taş kesilince bir tarhana çorbası bulursa ona katık edip yer, bulamazsa suya batırıp yumuşatır, karıncağızını doyurur ve Allaha şükreder.

Yumuşak, sert, beyaz ve kara buğday münakaşası, bana geçen defaki Umumî Harbin başlangıcında hazin bir macerayı hatırlattı. Biz, vakıâ muharebeye 1914 senesinin ikinciteşrin başlangıcında girdik ama, o badirenin bütün dünya milletlerini birbirlerile çarpışmaya mecbur edeceğini çok daha evvel kestirmiş olduğumuz için ağustosta tam ve umumî bir seferberlik ilân etmiştik.

O zaman, İstanbuldan pek de uzak olmayan Adapazarında bulunuyordum. Akşam karanlığında «Sakarya» nın bir kolu olan «Çark» suyunun kenarında hasırlar yakıp derenin yılankavi mecrasında kıvrıla kıvrıla uzaklaşan alevlere bakarak eğlenen halktaki sükûn ve rahat, onun henüz hiç bir şeyden haberi olmadığı hissini veriyor, hükûmet konağının ilerisinde postanenin tam karşısına düşen belediye bahçesinin krizantemleri, sardünyaları üzerinde uçuşan kelebekler böyle bir felâket rüzgârının o civarlarda esmekten çok uzak olduğunu temin ediyor gibiydi.

Fakat İstanbula gelmek için yola çıktığım vakit vaziyetin birdenbire değiştiğini gördüm. «Arifiye» ye kadar gidecek küçük katarın hareketine yarım saat kala istasyonu dehşetli bir kalabalık kapladı. Kırk kişilik vagonlara, sırtlarında dağarcıkları elbiseli ve sivil Anadolu gencleri tıkabasa istif edilmişlerdi. Yerde genc ihtiyar, beyaz başörtülü, peştmal çarşaflı, kırmızı donlu kadınlar, kızlar, zevceler, annenler, büyükanneler ağlaşıyorlardı.

El öpmeler, kucaklaşmalar birbirini takib ediyordu. Lokomotif düdük çalıp tren hareket edince başörtülerin ucunu tutan sol eller gözlere kapandı ve sağ eller mendil sallamaya başladılar.

Bulunduğum kompartimana kırk kişiliklerden arta kalan üç delikanlı binmişti. Bir tanesi ağlayor, ondan daha az kabaca diğer ikisi teessürlerini belli etmemek için kendilerini tutmaya çalışıyorlar, yüz adalelerini sıkıp geri yorlardı. Gözleri yaşlı arkadaşlarını teselli etmek için:

— Gardeş, o kadar üzülme, diyorlardı, harbe giden mutlaka ölmez ya. Allah gısmet ederse gene döner, köyde buluşuruz.

— Ülen ben mahsus ağlamıyom ki.. Fadime ile daha baharda evlendik. Garıyı karnında çocukla bırakıyom.. Siz sanıyosunuz ki ben düşmandan korkudan sızlanıyom.. Köyde beni hepiniz tanırsınız.. Kurddan, köpekten yılar mıyım ki o kahbelerden çekineyim?.

— Biliriz be ağabey, gözün pektir ama, böyle garı gibi niye ağlıyon, biz de ona şaşıyoz.

— Şaşman.. Şaşman.. Şöyle pencereden tarlalara bir bakıverin, gâfil. Görüyonuz mu, kimsecikler daha harmanlarını galdıramamış, hepsi yağmur altında galup çürüyecekler..

— Merak etme be gardeş, gadınlar onları harman ederler, ihtiyarlar da toplayıp ambara taşırlar..

Ben, her zamanki gibi «Arifiye» de bu küçük katardan inip Ankaradan gelen diğer trene bineceğiz, sanıyordum. Sevkiyat idaresi onun doğru İstanbula gitmesini tensib etmiş. Arifiyede artık kırk kişilik, üçüncü, ikinci ve birinci mevki farkları kalmadı. Askerler hepsini tıklım tıklım doldurdular.

Kompartimandakı gencler, yerlerini kendilerinden daha yaşlı rediflere verdiler. Bn de sahanlığa çıktım. Demir parmaklığın önünde yeni evli delikanlı ile karşılaştık.

— İstanbula gadar, dedi, böyle ayakta gideceğiz çare yoh.. Ama oradan öte epey yaya yolumuz da var deyolar.. İşin fenası bu!. Ama yüreğime su serpen nokta şu.. Ayakta galmış sade askerler değiliz. Senin gibi siviller de dimdik, yerlerinden kıpırdayamıyolar.. Demincek beni ağlar gördüğün vakit, arkadaşlar gibi sen de şaşmışsındır muhakkak.. Belkim de içinden «bu nasıl Anadollu.. Bu nasıl yiğit!» diye düşünmüşsündür.. Ama, onlara diyiverdim ya, garıyı garnında çocukla, harmanı tarlada yığılı bırakmak çok gücüme gitti de..

— Haklısın hemşehrim.. Erkek olmak, daima sinirsiz olmak, kalbi yufka olmamak demek değildir ki.. Tarihte nice kahramanlar, Türk kahramanları vardır, kendilerini gözleri kapalı ölüme, ateşe atarlar da, bir kedi yavrusunun vıyaklamasına, bir kuşun kanadının yaralanmasına dayanamazlar dı.

— Gozüm, sen gel, kendini benim yerime goy.. Belki başını ağrıtıyom ama, gene anlatacağım.. Gerdeğe gireli beş ay oldu. Fadimeyi çok sevdim.. Hâlâ, severim de.. Ama, kusura bakma.. Bu sevgi siz şehirlilerin âşıkdaşlığına hiç benzemez. Ta, küçücükten beraber büyüdük.. Fadimem gozeldir, çalışkandır, iyi kalblidir. Sade gozel olmanın zaten ne kıymeti var.. Kuru gozellik boşuna dönüp buğday öğütmiyen, un vermiyen değirmenin tıpkısı olmaz mı? Oh.. Fadimem öyle çalışkandır ki gözü dünyada işten yılmaz. Evde çorba pişiren, damda inekleri sağan, ortalığı derleyip toplayan, hayvanların altını temizleyen hep odur. Bunlardan baş aldığı anda hemen tarlaya yetişir, orada çapa çapalar, tohum atar, ekin biçer, doğen döndürür, harman savurur.. Hani sanma ki gözüm arkamda kaldı. Hayır.. Onun işleri beni aratmıyacak gibi goreceğine imanım var.. O halde, diyeceksin, niye hayıflanıyosun, niye ağlıyon!. Çok şükür Allaha otları kuruttum, samanlığa tıktım.. Beyaz buğdayımın harmanını da kaldırdım, ambara yığdım, ama ve lâkin, gelgelelim kara buğdaya.. Bu mubarek bilirsin, biraz geç yetişir. O tarlada, dimdik duruyo!.

Ah.. Köyde bir haftacık daha galmanın mümkünü olaydı.. Haspalar, bir gorseydin, öyle serpilmiş, öyle boy atmışlardı ki.. Ben Türk oğlu Türk, rençper oğlu rençperim.. Kara buğdayımı tarlada goyup savuşmak bana, garıyı garnında çocuğile bırakıp gitmekten çok daha acı geldi beğim, anlıyon mu?

Ahmed HİDAYET

SON HABERLER

Devamlı bir sulh

Amerika Cumhur Reisi bunun için beş şartın lâzım olduğunu söylüyor

Hyde - Park 5 (a.a.) — Röyter: Gazeteciler toplantısında Roosevelt, de - vamlı bir sulhun tesisi için kendince lüzumlu görülen beş şartı zikretmiştir:

1 — Korkunun izalesi. Halk tayyareler tarafından bombardıman edilmekten veya diğer bir milletin taarruzuna uğramaktan korkmamalıdır. Bu şartın ta - hakkuku için milletler silâhlarını bırakmalıdırlar.

2 — Matbuat hürriyeti.

Reisicumhur, bunun mühim olduğunu beyan etmiştir. Millet, memleketin her mıntakasında ve cihanda cereyan eden hâdiseler hakkında sansürden geçme - miş malûmatı alabilmelidir. Bütün is - tihbarat kaynaklarından serbestçe istifade edilemezse, cihanda istikrar olamaz.

3 — Din serbestisi.

Roosevelt, bu serbestinin demokrat memleketlerde mevcud olduğuna, fakat başka hükûmet sistemi tatbik edilen memleketlerde bulunmadığına işaret etmiştir.

4 — Fikirlerini söylemek hürriyeti.

Roosevelt, hükûmeti devirmeğe teşebbüs etmemek şartile herkesin fikrini söylemek hakkına malik olması lâzım geldiğini beyan etmiştir.

5 — Zarurete karşı masuniyet.

Roosevelt, milletler arasındaki ticari ve kültürel sedler lâğvedildiği takdirde bunun tahakkuk edebileceğini söyle - miştir.

Roosevelt, bu gayelerin ana hatlarının, Amerikanın bu beş fikri tahakkuk ettirmeğe gayret edip etmiyeceği ve şöyle böyle müessir hükûmetler kurmak için bu fikri ortadan kaldıran milletlere karşı muhalefet etmiyerek bunlardan sarfı nazar mı edeceği, yoksa tahakkukunu tesvik mi edeceği meselesini meydana çıkardığını beyan etmiştir.

Reisicumhur, korporatif devletlerin veya İtalya, Almanya ve Sovyet Rusyada bulunan hükûmetler gibi hükû - metlerin, demokrasilerden daha müessir olduğunu açık bir surette kabul etmiş ve kanunî, icraî ve hukukî sahalarda mevcud murakabe ve muvazene fi - kirlerile Amerikan sisteminde teahhurların tabiî olduğunu beyan etmiştir.

Reisicumhur, işaret ettiği bu noktaların sebebini söyliyerek, büyük bir kısım Amerikalıların, müessir olması dolayısile korporatif hükûmet şeklinin kabulü lehinde rey vermiş olmalarına teessüfünü bildirmiştir.

Bununla beraber, Reisicumhur, bu kısım halkın oldukça çok bulanmasına rağmen bütün nüfusa nispet edilince fazla olmadığını kaydetmiştir.

Trakyada yapılan paraşüt uçuşları

On binlerce halk tayyarecilerimizi alkışladı

Edirne 5 (Hususî) — Trakya halkının günlerdenberi beklediği millî paraşüt kolunun uçuşları birbiri ardınca Çorlu Lüleburgaz, Babaeski ve Hasköy alanlarında devam etmektedir. On binlerce halkın hazır bulunduğu bu uçuş ve paraşüt atlamalarından biri de bu gün Hasköy alanında muvaffakiyetle yapılmıştır. Dünkü yağmura rağmen büyük bir halk kütlesile General K. Dirik, baş müşavir Sabri, Edirne Valisi Ferid, Parti reisi, Tayyare ve Türkkuşu mümessillerile muhtelif yerlerden gelen heyetlerin bulunduğu Hasköyde tayyarecilerimiz ve paraşütçülerimiz muvaffakiyetli paraşüt atlamaları yapmışlar ve öğle yemeğini halkla bir arada yedikten sonra saat 14 te Hasköyden hareketle Edirneye gelmişlerdir. Kahraman tayyarecilerimiz burada da muvaffakiyetli uçuşlar yaparak halkı seslâmlamış ve Lüleburgaz, Çorlu istikametinde ayrılmışlardır. Halk tayyarecilerimizin uçuşlarını her yerde sevincle ve candan karşılamaktadır. Genc paraşütçülerimiz arasında bir Türk kızının da bulunması Türk kadınlığının iftiharına ayrı ve haklı bir sebeptir. Babaeskideki uçuş ve paraşüt atlamalarında binlerce halkın alkışları arasında yapılmıştır.

Hindiçinide Japon kontrolu

Tokyo 5 (a.a.) — Hariciye Nezareti namına söz söylemeğe salâhiyettar bir zat, «Chang-Hay-Çek» in idaresi altındaki Çine yapılan nakliyatı kontrola memur oaln Hindiçinideki Japon ko - misyonunun Fransız makamlarile mutabık kalarak işe başladığını beyan et - miştir.

Gazeteler, hükûmete, Amerikan düşmanlığı tavsiye ediyorlar

Tokyo 5 (a.a.) — Japon matbuatı ve bilhassa «Kokumin» gazetesi hükûmeti, İngiltere ile Amerikan siyaseti, Japonya aleyhine müteveccih bir kül telâkki etmeye davet etmektedir.

İsviçrenin iaşesi için

Bern 5 (a.a.) — Gazetelerin bildirdiğine göre, İsviçrenin iaşesini kolaylaş - tırmak maksadile İtalya, İsviçre tarafından kiralanan bir şilepin Cenova civarında kâin Savone limanında demir - lemesine ve eşyasını boşaltmasına mü - saade etmiştir. İsviçrenin iaşesi şimdiye kadar Marsilya yolu ile temin edilmekte idi.

Singapurda ecnebiler tevkif ediliyor

Singopur 5 (a.a.) — Resmen bildirildiğine göre, hükûmet, boğazlarda sakin bütün düşman memleketler tebaasını mevkuf tutmağa karar vermiştir.

Nevyorktaki İngiliz paviyonunda infilâk

İki polis öldü, hükûmet yüzlerce kişiyi tevkif etti

Nevyork 5 (Hususî) — Beynelmilel Nevyork sergisindeki İngiliz paviyonunda bu gün bir bomba patlamıştır. İnfilâk neticesinde iki sivil polis ölmüş, dört polis de ağır surette yaralanmıştır.

Zabıta yüzlerce şüpheli tevkif etmiştir. İnfilâkın şiddetinden, Leh paviyonu da hasara uğramıştır.

Yüz bin liralık bir suiistimal iddiası

Ankara Yapı Kooperatifinin isi Adliyeye intikal etti

Ankara 5 (Telefonla) — Ankara Küçük Yapı Kooperatifinin eski idare heyeti değiştirilmiş, yenileri seçilmişti. 200 küsur ortağın bulunduğu bu kooperatifte sermayenin sarfında 100 bin liraya yakın yolsuzluklar yapıldığı ihbar edilmiş, Ticaret Vekâleti müfettiş - lerince hesablar tetkik olunmuş ve bu tetkiklerin sonunda iş, Adliyeye intikal etmiştir.

Bazı fatura ve makbuzlarda tahrifat yapıldığı, malzemeden suiistimal edildiği ve nihayet evrakı sarfiyenin bulunmadığı, hakikate uymıyan bilânçolar tanzim edildiği ve bunların böyle mühim bir yekûn tuttuğu iddia edilmek - tedir.

Reynaud iyileşiyor

Vichy 5 (a.a.) — Röyter: Geçen cuma günü bir otomobil kazasında yaralanan Fransanın eski harb kabinesi reisi Reynaud'nun sıhhî vaziyeti artık merak edilecek halde değildir.

Tahrib edilen üniversite

Chungking 5 (a.a.) — Röyter: Chungking üniversitesi dün, Japon bombardıman tayyareleri tarafından hemen tamamile tahrib edilmiştir.

İsveç transit tahdidatını kaldırdı

Stokholm 5 (a.a.) — Hariciye Nezareti tebliği:

Norveçte muhasamatın biltmesi üzerine, harb dolayısile Norveje yapılacak transit muamelesine vazedilen tahdidat kaldırılmıştır. Şu andan itibaren her nevi emtia, İsveç şimendiferleri tarafından nakledilebilecektir. Alman ordusuna mensub askerlere bilhassa izinli askerlere de transit olarak geçmek hakkı verilecektir. Trenler ve hususî vagonlar bu askerlerin nakline tahsis edilecektir.

Bir Belçika üniversitesi açılıyor

Brüksel 5 (a.a.) — Louvian üniversitesi 8 temmuzda tedrisatına tekrar baş - lıyacaktır. İmtihanlar hali tabiide olduğu gibi icra edilecektir.

Kutlu bir yıldönümü

Ordumuzun Hataya girişi dün tes'id edildi

Antakya 5 (a.a.) — Kahraman ordumuzun Hataya ayak bastığı gününün ikinci yıldönümü olan bugün coşkun ve candan tezahürat içinde kutlulandı. Sabahleyin hükûmet, Parti ve halk mümessillerinden mürekkeb bir heyet mevki komutanını makamında ziyaretle şahsında şanlı ordumuzu selâmlamış ve halkın şükranlarını sunmuştur. Merasime saat 10.30 da İstiklâl marşile başlanmış ve Ebedî Şefin aziz hatırası tebcil edilerek Millî Şefe olan sarsılmaz bağlılık, minnet ve şükran hisleri bir kere daha tekrarlanmıştır. Bir süvari müfrezesile akıncı müfrezesi şehre girişi temsil etmiş ve meydanı dolduran binlerce halk tarafından alkış tufanına boğulmuştur.

Bütün halk taşkın bir neş'e içinde bayram yapmakta şehir baştan başa bayraklarla millî renkler ve takızaferlerle süslenmiş bulunmaktadır. Bu akşam İskenderunda bir gardenparti verilecektir.

Hâdiseler arasında

Bu harbin sürprizleri

Bu harb bir sürprizden doğdu ve sürprizlerle devam ediyor.

Bu harb bir sürprizden doğdu: Geçen ağustosun üçüncü haftasında herkes Moskova müzakerelerinden müttefikler lehine bir netice beklerken Sovyetlerle Almanların bir yıldırım sempatisile anlaşıverdiklerini gördü. Bir hafta sonra Alman orduları Polonya topraklarında ilerliyordu.

Bu harb sürprizlerle devam etti ve ediyor: En aşağı üç, beş ay mukavemeti beklenen Polonya üç hafta içinde bir yıldırım istilâsına uğradı.

Bu davaya seyirci kalacağı beklenen Sovyetler Birliği Polonya topraklarındaki payını almak için Kızılorduya hareket emri verdi ve Alman askerile Rus neferi, yeni hudud çizgisi üstünde birbirine birer Nazi ve Bolşevik selâmı çakarak burun buruna geldi.

Artık harbin en kanlı günleri bekleniyordu. Günler değil, aylar geçti. Dördüncü bir sürpriz daha: Cephelerde çıt yok. Nevyork'ta otomobil kazasında ölenlerin garb cephesinde ölenlerden fazla olduğu ilân ediliyordu. İngiliz tayyareleri Almanyaya beyanname yağdırıyor, Alman oparlörleri Fransızlara kardeş selâmı yolluyorlardı.

Bu harbde hazıra konmayı elini kana bulamağa tercih edeceği beklenen Sovyetler Birliği, kendi hacminin yüzde ikisine muadil Finlandiyanın üstüne yüklendi. Bu sürprizi Finlandiyanın umulmadık mukavemeti takib etmişti. Bu mukavemetin devam edeceği beklenirken Fransada ve İngilterede kabine buhranları yapan bir sürpriz daha çıktı: Finlerle Ruslar hemen sulh imzalıyorlardı.

Fransada ve İngilterede harbin enerjik idaresine karar verilirken yedinci bir sürpriz daha: Almanlar, İngiliz donanmasının gözü önünde Norveç sahillerine çıkmışlardı. Bunu İngiliz ordusunun Norveç topraklarından ihti - yarile ayrılması sürprizi takib etti.

Almanların Holanda ve Belçika üzerinden taarruzunda hiç bir sürpriz yoktu. Çünkü bu, harbin ilk günün - denberi sayılan ihtimaller arasınday - dı; fakat Alman paraşütçülerinin Rot - terdam gib sahil şehirlerini tepeden inme yeni bir taktikle işgal edecekleri de kimsenin hatırından geçmiyordu. Su bendlerini açarak Almanları boğ -ması beklenen Holandanın beş gün içinde teslim olması bu sürprizi tamamladı.

Arkasından, bir koşu yeni sürprizler çıkageliyordu: Fransız hududu yüz kilometrelik bir cepheden yarılmıştı. Reynaud mucize beklediğini ilân ediyordu. Almanlar Parise girdiler. Fransızların cenubda mukavemeti ümid edilirken Mareşal Pétain mütareke istedi.

Nihayet son sürpriz: İngiliz ve Fransız donanmaları arasında harb.

Fakat Nevyork radyosu yeni bir sürprize daha ihtimal veriyor: Fransanın İngiltereye harb ilân etmesi. Artık bu kadarı fazla olur. İki büyük müttefikin birbirile harb haline girdiğini de gö - rürsek sürprizden katılacağız. Fakat Amerikada ve Avrupada bu kadar hazin bir ihtimalin hatıra getirilmesi, kabul ve neşredilmesi bile ayrıca bir sürpriz değil de nedir?

PEYAMİ SAFA

İnönü kampında

500 kişilik olan tesisat, genc havacılarımıza artık kâfi gelmiyor

İnönü 5 (a.a.) — Bu gün Türk Hava Kurumu başkanı Şükrü Koçak, İnönü kampının yaz devresini açmış ve büyük bir yekûna yükselmiş olan talebeyi, tesisatı ve başlıyan mesaiyi teftiş etmiştir.

Şükrü Koçak bu münasebetle genclerimize başladıkları işin ehemmiyetini, girmekte oldukları kahramanlık meslekinde muvaffak olmanın sırlarını anlatmış ve Türk havalarının kendilerini beklediğini söyliyerek genclere muvaffakiyet temennisinde bulunmuştur.

Bu sene kampın mevcudü geçen senelere nazaran yüzde otuz kadar fazladır. Kampta 500 kişilik bir mevcuda göre hazırlanmış olan tesisler bu günkü mevcuda nazaran artık kâfi gelmemektedir.

Macaristanda hasat

Herkes millî müdafaa çerçevesi içinde çalışmağa mecbur

Budapeşte 5 (a.a.) — Macar ajansı bildiriyor:

Hükûmet, hasad işlerini temin mak - sadile bir emirname neşretmiştir. Emirname mucibince hükûmet makamlarını millî müdafaa çerçevesi dahilinde herkesi çalışmağa mecbur edebileceklerdir. Hükûmet icabında zecrî tedbirlere de müracaat edebilecektir. Beş kentali geçen buğday fazlasile on kentali geçen mısır fazlası mecburî beyannameye tâbi ola - cak ve hükûmet tarafından satın alınacaktır.

Bulgar kararı

Bu tehlike zamanında sükûnet daima muhafaza ediliyor

Sofya 5 (a.a.) — D. N. B. ajansı bildiriyor:

Cenub batı Bulgaristanındaki Gorna Cuma'da yapılan millî bir tezahür esnasında Dahiliye Nazırı bir nutuk söyli - yerek ezcümle demiştir ki:

«— Bu tehdid ve tehlike zamanında Bulgaristan daima sükûneti muhafaza etmiş ve seferberlik yapmamıştır. Bul - gar siyaseti tadil siyaseti olmakla beraber ayni zamanda sulh siyasetidir.»

Okyanusa giden Fransız muhacirleri

Vierges adaları 5 (a.a.) — Bordeaux muhacirlerini Saint - Domingue'e gö - türmekte olan Cuba vapuru buraya gelmiştir.

Günün mevzuları

Fransız donanması

İşin en mühim kısmı ikmal edilmiş olmakla beraber, diğer Fransız gemilerinin avlanması işi bitmiş değildir

Yazan : Abidin Daver

Fransız donanmasından bir kısmının İngilizlerin eline geçmesinden ve imhasından sonraki, yeni vaziyeti tetkik etmek faydalıdır. Evvelâ, hâdise hakkında gelen haberlere göre, Fransız donanmasından zabıt veya imha edildiği bildirlen gemilerden isimleri malûm olanlara bir göz atalım. Fransız donanması, harb başlarken şu gemilerden mürekkebdi:

7 zırhlı	163,945	ton
2 tayyare gemisi	33,146	»
7 ağır kruvazör	70,000	»
12 hafif kruvazör	79,729	»
32 büyük muhrib	77,846	»
28 muhrib	36,837	»
12 torpito bot	7,320	»
1 denizaltı kruvazörü	2,880	»
39 büyük denizaltı	50,146	»
30 küçük denizaltı	17,048	»
6 mayin denizaltısı	4,014	»

Fransanın hücum botu, mayin döküc ü, mayin tarayıcı, gambot, avizo, denizaltı avcısı ve saire olmak üzere, birçok gemileri vardır. Alman deniz yıllığına göre bunların en mühimleri de 49,000 tonluk 61 gemidir. Bütün Fransız donanması ise, harb içinde inşaları ikmal edilen bazı gemiler haric ve batan bir mayin kruvazörile 7 - 8 muhrib dahil olmak üzere, 600,000 tonluk 236 gemiden mürekkebdi. Harbden evvel, 35,000 tonluk olmak üzere 4 zırhlile beraber takriben 260,000 tonluk 90 kadar gemi yapılıyordu. Harb içinde, bir takım yeni gemiler daha kızağa konulmuş olsa gerektir.

Oran'da, İngilizlerin hücumile battığı veya hasara uğradığı bildirilen gemiler şunlardır:

Dönkerk tipinde bir zırhlı: 26,500 ton, 8 tane 330 luk ağır top, 31,5 mil sür'at. Bunun eşi olan Strasburg zırhlısı da ağır hasaratla Toulon limanına kaçmıştır.

Bretagne tipinde bir zırhlı: Bu gemi Provence zırhlısı olsa gerektir. 22189 ton, 10 tane 340 lık top, 23 mil sür'at. Bu tipte diğer bir zırhlı ciddi hasara uğramıştır.

Çörçil'in beyanatı haricinde, bir Berlin haberi, Oran'da Mogador filotillâ liderinin de İngilizler tarafından yakıldığını haber vermektedir. Bu büyük muhrib 3,500 tondur. 8 tane 138 lik top ve 10 tane 550 lik torpito kovanile mücehhezdir. Sür'ati 38 mildir.

Diğer taraftan, Çörçil, İngiliz limanlarında bulunan şu gemilerin teslim olduklarını bildirmiştir:

2 zırhlı, 2 hafif kruvazör, 8 muhrib, aralarında Surcouf denizaltı kruvazörünün de bulunduğu, meçhul miktarda denizaltı gemisi, 200 mayin tarayıcı ve denizaltı avcısı.

Gemilerin isimleri verilmiyorsa da, tahrib edildikleri bildirilen zırhlılar haricinde, Fransızların Lorraine, Paris, Courbet zırhlıları vardır. Bunlar da 22,189 tonluk gemilerdir. Lorraine en iyileri olup 8 tane 340 lık topla mücehhezdir, sür'ati 23 mildir. Öteki ikisi 12 tane 305 lik top taşırlar ve sür'atleri 20 mildir. Bu iki gemi Fransanın hizmette bulunan en eski zırhlılarıdır.

Gene Çörçil'in beyanatına nazaran, İskenderiyede 1 Fransız zırhlısı, 4 muhrib ve bir miktar küçük gemi vardır. Bunlara limandan çıkmalarına müsaade edilmiyeceği bildirilmiştir. İskenderiye limanında büyük bir İngiliz kuvveti olduğu için, bu gemiler de ya teslim olacaklar, yahud batırılacaklardır.

İngiliz Başvekili, bazı Fransız gemilerinin açıkdenizde bulunduklarını söyledikten sonra, bunların Almanların eline geçmesine mâni olmak için, lâzım gelen herşeyi kat'î surette yapmağa azmetmiş bulunuyoruz, diyor.

Bu satırların yazıldığı saate kadar gelmiş olan malûmata nazaran şöyle bir cetvel tertibi kabildir:

7 Fransız zırhlısından 2 tanesi batırılmış; 1 tanesi ağır hasara uğrıyarak Oran'da kalmış; 1 tanesi de yaralı olarak Toulon limanına kaçmış; 2 tanesi teslim olmuş; 1 tanesi İskenderiyede abluka edilmiştir. Demek ki Fransız donanmasının ana kuvveti olan zırhlı filodan hayır kalmamıştır.

2 tayyare gemisile 7 ağır kruvazörün ne olduklarına dair haber yoktur. 12 hafif kruvazörden 1 mayin kruvazörü harbin başında batmıştı. Kalan 11 kruvazörden yalnız 2 tanesi teslim olmuştur. Harb başlarken mevcud 72 muhrib ve torpitobottan 7 - 8 tanesi, harb içinde batmıştı. Kalan 64 - 65 gemiden son çarpışmada 1 tanesi yanmış, 8 muhrib İngilizlere teslim olmuştur. İskenderiyede de 4 muhrib vardır. Diğerlerinin bir kısmı Toulon limanına kaçmıştır. Mütebakisinin vaziyetleri meçhuldür.

Fransanın 76 denizaltı gemisinden dünyanın en büyük denizaltı kruvazörü olan Surcouf (Sürkuf), teslim ol - muştur. Bu gemi, suyun yüzünde 2880, dalmış 4300 tondur. 2 tane 203 lük ağır top, 2 tane 37 lik hava defi topu, 4 makinelitüfek, 10 tane 550 lik ve 4 tane de 400 lük torpito kovanı, 1 deniz tayyaresi taşır ve mürettebatı 109 kişidir. Bundan başka sayısı meçhul bir kısım denizaltı gemileri İngilizlere teslim olmuş, bir kısmı da Toulon'a kaçmıştır.

Bu bilânçoya nazaran, İngilizler, en mühim darbeyi zırhlı filoya indirmişlerdir. Çünkü deniz hakimiyeti bakımından en mühim kuvvet zırhlılardır.

Fransız donanmasının 7 ağır kruvazörü, 9 hafif kruvazörü, 50 kadar muhribi, sayısı meçhul denizaltı gemisinin ne oldukları malûm değildir. Yalnız, Çörçil, bunların da Almanların eline geçmesine mümanaat edileceğini söylemiştir. Demek ki işin en mühim kısmı ikmal edilmiş olmakla beraber Fransız harb gemilerinin avlanması işi henüz bitmemiştir. Fransız hükûmeti de, İngilizlerin hareketine mukabele olmak üzere, açıkdenizde bulunan bütün Fransız harb gemilerine raslayacakları İngiliz ticaret gemilerini tevkif eylemeleri ve yeni hücumlara uğrarlarsa mukavemet etmeleri için emir vermiş; aynı zamanda Fransız sahillerile Fransaya aid denizaşırı memleketler kıyı - larında, 20 millik bir mesafe dahiline İngiliz harb gemilerinin girmelerini yasak etmiştir. Aksi takdirde, ihbara lüzum kalmadan İngiliz gemi ve tay - yarelerine ateş edilecektir.

Bu, bir İngiliz - Fransız deniz harbi demektir. Eğer devam ederse, bu harbin neticesi şu olacaktır: Fransız harb gemileri, birer ikişer yakalanıp imha edileceklerdir; fakat o vakte kadar, Fransız gemileri de, İngiliz ticaret gemilerini tevkif etmek suretile İngiliz deniz ticaretine ve nakliyatına karşı korsan harbi yapacaklar ve belki bir hayli İngiliz harb gemisini de batıracaklardır.

Alman ve İtalyan donanmaları, li - manlarında yatarken iki müttefik harb gemilerinin birbirlerile muharebe etmeleri bu «garib harb» in hakikaten en garib tarafıdır.

ABİDİN DAVER

İngiltereye taarruz

Sadece hava nakliyatile bu işin başarılamıyacağı anlaşılmıştır

İngiliz donanmasının tayyareler vasıtasile harb harici edilemiyeceği ise iki defa tecrübe edilmiştir

Yazan: Albay Grasselin

«İngiliz kudretini mahvetmek eme - lini besleyen Roma - Berlin mihveri, Bonapart'ın üç projesini ele almış bulunuyor : Akdenizin şarkından Hind yolunu kesmek; kara ablukasını temin etmek; İngiltereye ordu çıkarmak.

Bu son projenin arzettiği güçlükler bir çok defa mevzuu bahsdilmiş olmakla beraber tekrarı gene faydalıdır. Çünkü, bu müşküllerin başarılması demek, muhasamatın nihayet bulması demek olacaktır.

Güçlükleri yenerek muhasamata nihayet vermek bahsinde müessir olacak üç amil vardır: Denizde hakimiyet, havada hakimiyet ve İngilterenin tedafüî kudreti. Şimdilik, müdafaa meselesini bir tarafa bırakarak, taarruzun ne şekilde yapılabileceğini gözden geçirelim.

Almanyanın, bu çok büyük mikyastaki istilâ plânını, en ufak teferruatına kadar hazırladığına şüphe yoktur. İngilterenin, mütemadiyen artan tedafüî kudretini azamî hadde kadar yükseltmesini beklememek başta olmak üzere, bir çok sebeblerle, Almanya ve müttefiki, kuvvetlerinin tecemmüü ve taarruz hareketinin icrası için lâzım olan müddeti kabil olduğu kadar kısaltmağa çalışacaklardır.

Fransa harbi Almanyaya hiç şüphesiz pahalıya mal olmuştur. Lâkin, gene şüphe yok ki, harbin bu yeni safhası ona çok büyük istifadeler de temin etmiş bulunuyor. Başta mayi mahruklar olmak üzere, Almanya, Fransada her türlü malzeme bulmuştur. Bundan maada, Fransanın Manş ve Atlas sahili, limanlarile ve malzemesile Almanyanın eline geçmiştir.

İngiltereye gidebilmek için, herşeyden evvel, muayyen bir noktada bir köprübaşı tesis etmek lâzımdır. İngiltere, denize hâkim vaziyette bulunduğu için, kıtaatı bu köprübaşına nakledebilmek. İngiliz donanmasını denizden ve havadan harekete geçerek açıkta tutabilmeğe vabestedir.

Modern bir firkayı, motörlü vesaiti ve tanklarile denizden nakledebilmek için belki on iki tane büyük nakliye gemisine ve bunlara refakat edecek olan kuvvetli bir harb filosuna ihtiyac vardır.

Kıtaat aynı zamanda havadan nakledilecektir. Büyük Junker tayyarlerinin bir nev'i, tam teçhizatile yirmi nefer, diğer bir nev'i elli nefer taşıyabilir. Bunlardan birincisi saatte 350 kilometre sür'atle uçar ve hareket sahası 1800 kilometredir. Diğerinin sür'ati saatte 400 kilometreyi bulabilir. Taşıyabildiği hamule altı, ilâ yedi tondur. Yani meselâ 360 mitralyöz, altı tane tank dafi topu nakledebilir.

Şu hesaba göre, 100 tayyare, bir seferde, tayyarenin nev'ine göre 2000 den 5000 nefere kadar taşıyabilecektir. İki veya üç sefer yapabildikleri takdirde, daha fazla asker nakli mümkün olacağı şüphesizdir.

Şu bir kaç rakam, taarruz teşebbüsünün hem imkânlarını hem müşkül cihetlerini izaha kâfidir.

Köprübaşı tesisi için yapılacak harekâta gelince, bu, istenilen sevkülceyşî hareket çerçevesi dahilinde, intihabı lâzımgelen noktayı bulmak maksadile girişilecek bir iştikşafla başlayacaktır. Harekâtın gizli tutulması muvaffakiyetin bir şartıdır. Kıtaat, bir ateş hattile, tayyare bombalarile, gemilerin top ateşlerile himaye edilmek suretile, paraşüt veya doğrudan doğruya tayyare ile, yahud denizden karaya çıkarılarak, mevzi almağa çalışacaklardır. Bu ilk ihrac işi, harekâtın en güç tarafıdır. Bu ilk kuvvetleri takiben, gene ateş hatlarının himayesi altında, takviye kıtaatı gelecektir.

Harekât esnasında, hücum tayyarelerinin vazifesi, havalarda hakimiyeti tesis etmek olacaktır. Karada ve havada yapılacak olan mukabil taarruzda, müdafi tarafın faaliyetini ve topçusunun ateşini mahdud bir nispete indirmek mecburiyeti vardır.

Köprübaşı tesis edilebildiği takdirde, yapılacak şey, İngiliz ordusile çarpışacak olan orduyu teşkil etmektir. Norveç harbinde olduğu kadar Flandres muharebesinde de görülmüştür ki, ihrac edilen ordunun geri hatlarını takviye edebilmek için hava ve deniz yolile yapılacak nakliyatı, biribirine bağlı şekilde tanzim etmek şartlır. İngilterede, İngiliz kuvvetlerile çarpışacak ayarda bir orduya, yalnız hava yolile yapılacak nakliyatın kâfi gelmiyeceğini tecrübeler göstrmiştir.

Binaenaleyh, İngilterede harekât yapan mütearrız bir ordunun geri kuvvetlerini, deniz yolundan, kat'î surette temin etmek mecburiyeti vardır. Ne Alman tahtelbahirleri, ne de seri torpidolar bu işi başarmağa kâfi değildir. Gerek Norveç harbi, gerek Dunkerk harekâtı, İngiliz donanmasının, sadece tayyareler vasıtasile harekât harici edilebileceğine ihtimal verdirmiyen iki tecrübedir.»

Journal de Genève'den

Albay GRASSELİN

HEM NALINA HEM MIHINA

Garib harb!

Mukadderatın ne elim bir kara yazısıdır ki, dün, yanyana, ayni düşmanlara karşı harbeden İngiliz ve Fransız denizcileri bu gün birbirlerile çarpışmak mecburiyetinde kaldılar. Gerçi, son yıllarda İspanyada olduğu gibi, bazan ayni millet evlâdlarının bile birbirlerini boğazlamak dalâletine düştükleri görüle geldiğine nazaran, iki müttefik ve silâh arkadaşı arasındaki bu çarpışmayı da, olmaz bir şey addetmemek lâzımdır. Nihayet, millî menfaat ayrılığı, dünkü dostlukları, bu gün, yıkar; hatta yarın düşmanlık haline getirebilir. Tarihte, galib müttefiklerin, mağlûbun mallarını ve topraklarını paylaşırken anlaşamıyarak boğazlaştıkları çok görülmüştür. Fakat, ne de olsa, dün müşterek düşman karşısında omuz omza dövüsen silâh arkadaşlarının, bu gün birbirlerile çarpışmak ıztırarında kalmaları acı bir şeydir. Fakat, İngiliz - Fransız donanmaları arasındaki son mücadeleyi, hissiyattan tecrid edip objektif bir sekilde tetkik edince, Fransanın da, İngilterenin de böyle yapmağa mecbur olduklarını kabul etmek lâzımdır.

Mağlûb Fransa, artık mutavaata mecburdur. Almanlarla İtalyanlara karşı, bir hayat, memat kavgasına tutuşmuş olan İngilizlere gelince, onlar için de, harbin müstakbel cereyanını, tamamile kendi aleyhlerine çevirecek olan kuvvetli bir âmilin, hasımlarının eline geçmesine mütevekkilâne razı olmak, tarihin asla affetmiyeceği bir hata olurdu. Öldüresiye kavgaya tutuşmuş ikişer arkadaş tasavvur ediniz. Bu iki arkadaştan biri sizsiniz; sizinle beraber dövüşen dostunuz, şiddetli bir darbe ile yere yuvarlanmıştır; artık kavgaya devam edecek hali kalmamıştır. Fakat, canını kurtarmak kaygısile elindeki sağlam silâhı, karşınızdaki hasımlara uzattığını görüyorsunuz. Siz, aleyhinize kullanılacağına emin olduğunuz bu silâhı alabilecek vaziyettesiniz. Nihayet kendi canınızı kurtarmak için, arkadaşınıza acımakla beraber, ona bir tekme atıp, bu silâhı ele geçirmek istemez misiniz? İşte, İngilterenin de yaptığı, budur; elimdir, fecidir amma zaruridir.

Harbin, kendine mahsus şiddetli, zalim ve amansız kanunları vardır. Bu kanunlar, nasıl Almanyayı, kendi menfaatleri için, uysal, sulhperver ve bitaraf Danimarka, Norveç, Holanda, ve Belçika gibi küçük milletleri çiğnemeğe sevkettiyse, İngiltereyi de, Fransız donanmasını cebren karşı tarafa teslim olmaktan men'e mecbur etmiştir. Bu gün İngiltere, müttefikinin deniz kuvvetlerini kendisine zarar vermiyecek bir hale getirmeseydi, yarın, Almanya ile İtalya, İngiltereyi yenmek için, mütareke ile verdikleri söze rağmen, Fransız donanmasından istifade etmek mecburiyetinde kalacaklar ve bu silâhı kullanmakta bir an bile tereddüd etmiyeceklerdi. «Garib harb» dediğimiz bu harb, kıyasıya bir harbdir; ve her şeyde, onun zalim kanunları hâkimdir.

İKTISAD

İhracat vaziyeti

Limanımızdan hareket edecek iki vapur olduğundan bir kaç gündür durgun giden ihracat piyasası dün hararetlenmiş ve Macaristanla Yunanistana 43,000 liralık mal satılmıştır.

Fiat kontrol komisyonunda

Fiat kontrol komisyonu dün de Vali muavini Halûkun riyaseti altında top - lanmış ve bakkallar tarafından azamî kâr nispetlerinin az görülmesinden dolayı yapılan müracaatleri tetkik etmiştir.

Komisyon uzun müzakerelerden sonra bu hususta görüşmek üzere Bakkallar cemiyeti idare heyetini davete karar vermiştir.

Bundan sonra manifaturalara verilecek kâr yüzdeleri üzerinde görüşülmüştür.

Metresini bıçakladı

Cibalide bıçkı fabrikasında çalışan Mustafa Cemil, evvelki gece metresi Hikmetle beraber yaptığı bir gezinti esnasında aralarında şiddetli bir kavga başlamıştır. Cemil, yanında taşıdığı kamasını çekerek Hikmeti müteaddid yerlerinden ağır surette yaralamıştır. Vakayı müteakib firar etmek isteyen Mustafa Cemil yakalanmış, yaraları çok tehlikeli olan Hikmet Haseki hastanesine kaldırılmıştır.

Pencereden düştü

Fatihte İtfaiye caddesinde 124 numaralı evde oturan Hasanın 6 yaşlarındaki kızı Emine, evin balkonunda oynarken muvazenesini kaybederek 5 metre yüksekliğinden sokağa düşmüş, başından yaralanmıştır, Kızcağız, kazayı müteakib hastaneye kaldırılarak tedavi altına alınmıştır.

Mekteb kitabları

Maarif Vekâleti, talebelerin ucuz kitab tedarik etmeleri için bir plân hazırlamıştı. Harb vaziyeti dolayısile, her ne kadar kâğıd fiatları artmışsa da, hazırlanan ucuz kitab plânının tatbikina ve hatta kitab fiatlarında yeniden bir miktar daha tenzilât yapılmasına karar verilmiştir. Aynı zamanda, bütün mekteb kitabları ağustosun sonuna kadar basılmış olacaktır.

Yüksek mekteblerin kampı

Üniversite ve diğer yüksek mekteblerde dünden itibaren askerî kamplara başlanmıştır.

Üniversite talim taburu kumandanlığına dün yeni bir emir gelmiş, bu seneki kampın Pendikte ve çadırlı olarak yapılması bildirilmiştir. Kat'i vaziyet pazartesi gününe kadar tanyyün etmiş olacaktır.

Yenikapı orta mektebindeki sergi

Yenikapı orta mektebinde bir müddettenberi açık bulunan talebe sergisi bir çok ziyaretçi tarafından gezilmiş, talebelerin gösterdiği muvaffakiyet büyük bir takdir kazanmıştır.

Paraşütçülük hakkında bir konferans

Konferans esnasında bir paraşütün nasıl kullanılacağı gösteriliyor

Eminönü Halkevinde dün akşam saat 21 de hava yüzbaşısı Talât Biringen tarafından «Paraşüt ve paraşütçülük» mevzulu bir konferans verilmiştir. Paraşüt mütehassısı olan Talât Biringen bir paraşüt de göstererek izahat vermiştir.

Konferans, hazır bulunanlar arasında büyük bir alâka uyandırmıştır.

Müteakiben Halkevi temsil kolu «Has bahçe» komedisini temsil etmiştir.

Aksine tefsir edilen vesaik

[Baş tarafı 1 inci sahifede]
tur ki, yangın halinde ateşi derhal bütün civar mıntakaya sirayet edeceği tarzında cevab vermişlermiş. Yangını söndürmek için birkaç ay sürecek ve işletmeyi inşa ve istihsale başlamak için de seneler lâzım gelecekmiş.

Halkın müdafaasına gelince, bütün şehri ... kilometre mesafeye nakletmek lâzım geliyormuş. Saracoğlu bana:

«— Ne dersiniz? diye sordu. Ben de cevaben modern bombardıman tayyarelerinin Cezair ve şimali Iraktan hareket ederek Bakûya vâsıl olmak için Türkiye ve İran arazisi üzerinden uçmak icab ettiğini söyledim. Türk Vekili: «O halde İran tarafından bir protesto gelmesinden mi korkuyorsunuz? tarzında cevab verdi. Bu söz müşkülün hiç bir suretle Türk hükûmetinden gelmiyeceğinin oldukça vâzıh ifadesi idi. Vekili bana mufassal tasrihlerde bulunmağa icbar etmek tarafımdan beceriksizlik olurdu. Onun için bu mesele üzerinde ısrar etmedim. Fakat mesele çok mühim olduğu için bu iş üzerine ekselânslarının bilhassa nazarı dikkatlerini celbederim. İngiliz meslekdaşımı yukarıki meselelerden haberdar ettim.

İmza: Massigli

Hazırlanan mahirane mizansen

Bu gün Hariciye Nezareti tarafından neşredilen Vesaik mecmuasındaki 6 numaralı vesika, Ankaradaki Fransız büyük elçisi M. Massigli'nin 28 mart 1940 tarihinde Fransa Hariciye Nezaretine gönderdiği telgrafı ihtiva eylemektedir.

Bu vesikadan, Bakû ve Batum'a karşı askeri harekât yapılacağı zaman, mahirane bir «mise en scen» ile Türkiyenin ecnebi memleketler nazarında şüphe altında kalmış vaziyete düşmesine mâni olunacağı anlaşılmaktadır.

Paris'e 3 nisan tarihinde hususî kuriye ile gelmiş olan bu telgrafta, ezcümle, şöyle denilmektedir:

«Evvelki muhaberatımda, Türkiyenin Sovyet Rusya muvacehesindeki vaziyetini tasrihe çalışırken Türkleri Ruslara karşı ileri sürmeğe çalışmamızın boş olacağı, fakat buna mukabil, bazı şerait dahilinde, onları peşimiz sıra Ruslara karşı vaziyet almağa sürüklemeğe muvaffak olmamızın ümid edilebileceği mütaleasında bulunduğumu tebarüz ettirmiştim.

Finlandiya mukavemetinin çökmesinden evvel serdedilmiş bulunan bu mütaleanın bu gün değiştireceğim hiç bir yeri bulunmadığını zannetmekteyim. Moskova sulhu şüphesiz, Türklerin ihtiyatkârlığını artıracak mahiyettedir, fakat, aynı zamanda, burada, Rusyanın şimal harbinden çok zayıflamış olarak çıktığı kanaati vardır. Ve bu kanatle yukarıda da bahsettiğim ihtiyatkârlık yekdiğerini telâfi eder.

Her halde, Sovyet Rusya ile hiç bir yaklaşma teşebbüsü müşahede etmiyorum. Bilâkis, onun hazırlığının da hesaba katılması icab edebileceği mülâhazasına yavaş yavaş alışıyorlar. Fakat, bu demek değildir ki, Türk zimamdarları sonu bilinmiyen bir sergüzeşte kapılmağa hazırdırlar. Filhakika, şunu da bilmeliyiz ki, Ankara hükûmeti şimdiden, Almanyanın garb büyük devletlerini yenemiyeceği kanaatinde ise de Türkiyede birçok kimseler mezkûr büyük devletlerin halihazırda Almanya üzerine kat'î bir zafer elde edebileceklerine kani bulunmamaktadırlar. Bu itibarla, Fransa, ve İngiltere halkını gayrimemnun ve cesareti kırılmış bir halde bırakacak bir sulhtan sonra, Türkiye, askeri kuvvetini artırmak için Finlandiya halkı dersinden istifade etmiş olan bir Rusya ile tekbaşına karşı karşıya kalırsa, âtinin ne olabileceğinin burasını düşündürmesi tabiidir.

Hükûmet bu haleti ruhiyeyi tamamen bilmemezliğe gelmez: Şimdi ihtiyatkârlığı da geniş bir mikyasta bundan ileri gelmektedir. Yarın garb cephesinde «mahdud mahiyette bir hareket bile olsa» hakimiyetimiz gayrikabili inkâr bir şekilde tebarüz etsin, yahud da geniş mikyasta bir Alman taarruzu kara veya hava müdafaamız karşısında kırılsın, Türkleri derhal, daha cür'etkâr ve müteşebbis bulacağız. Şunu söylemeğe cesaret etmeliyiz ki, Türkler, halen, bize karşı ne kadar sempati duyarlarsa duysunlar dayanılmaz bir faikiyete malik bulunduğumuz hissini taşımayorlar.

540 - 541 numaralı telgraflarla ana hatlarını bildirdiğiniz mühim projeler hakkında ekselânsınızın serdetmemi istemek lûtfunda bulundukları mütalealarımızı arzetmezden evvel şu bellibaşlı mülâhazaları hatırlatmağı lüzumlu gördüm: Bu mülâhazalar, dermeyan edeceğim bazı ihtirazî kayıdları ve üzerinde ısrar edeceğim bazı tedbirleri peşinen izah edecektir.

Bakû'ya müteveccih bir hava hareketile Karadenizde bir deniz hareketi Türkler zaviyesinden bakılınca gerek teknik, gerekse siyasi bakımdan büsbütün başka başka şerait altında gözükmektedir:

1 — Cezire'den kalkarak Bakû üzerine yapılacak bir hava hücumu Türk arazisinde, Van gölü ile Urmiye gölü arasında uzanan dağların, yani iki üç sene evvel Türk ordusunun sistematik bir şekilde yaptığı şiddetli inzibat harekâtı neticesinde geniş mikyasta nüfusu azalmış olan Türk memleketi üzerinden 200 kilometreden az bir uçuşu istilzam eder. Hiç bir mühim insan camiası üzerinde uçulmıyacak ve tayyareler gözükmeden bile geçebileceklerdir. Mevcudiyetleri olsa olsa köşede kalmış polisler veya jandarma kuvvetleri tarafından haber verilebilecektir. Esasen garba doğru bir kavis yapılmak ve İranın şimalinden sapılmak suretile Türk arazisi üzerinde hiç uçulmaması da mümkündür. «Eğer hareket üssü olarak Cezire yerine Irak kullanılacak olursa bu netice ehveniyetle elde edilebilecektir.

Bu vaziyeti M. Saracoğlunun 529 numaralı telgrafımda (4 numaralı vesika) yazılı ihtiyarile yaklaştırınca Türkiye hükûmetini evvelden haberdar etmenin, ondan hiç değilse manen, toprakları üzerinden uçmak müsaadesini taleb eylemenin, onu lüzumsuz yere sıkışık vaziyete sokmak olacağı neticesine varıyorum. Onu, bir emrivaki olmasa bile hiç değilse vuku bulmakta olan bir hâdise karşısında bırakmalı, olan biteni haber vermek için harekâtın vuku bulmasını beklemeli ve tayyareler uçarken Türkiye semalarından geçmeğe mecbur olmaları halinde peşinen özür dilemeli (haber vermekten kasdettiğim mana, resmî ihbardır, zira gerek kendisile gerek yüksek kumandanlıkla aramızdaki itimadkâr münasebat kendilerini tamamen bihaber bulundurmamıza mânidir). Bizim ihtirazkârlığımız onu rencide etmek şöyle dursun, işlerini kolaylaştırır. Sovyet hükûmeti protesto edecek olursa, Ankara meseleye bigâne tutulduğunu beyan edebilmeli. Türk arazisi üzerinden uçuş vaki olursa bize ihtiyatlı bir protesto vuku bulması bile fena olmaz. Zira, vaziyet vahimleşip Sovyetler harb hareketlerile mukabele ederlerse Türk hükûmeti Büyük Millet Meclisinin huzurunda tecavüz inisiyativinin Moskovadan geldiğini ispat edebilecek vaziyette olabilmeli. Bu takdirde memleket efkârıumumiyesinin tamamını kendisine temin etmiş olacaktır.

Sovyet aksülâmeli vukuu mümkün olması dolayısiledir ki, Türkiye için tevlid edeceği tesirleri ve, binnetice bu memleketin hangi şerait dahilinde karşılamak vaziyetinde kalacağı hususlarile meşgul olmadan böyle bir harekâtı başlatmamağa itina eylememiz icab eder.

Bu nokta hakkında mütalea serdi bana aid olmamakla beraber, henüz şarki Anadolu yaylasında kışın devam etmekte olduğunu, orada tayyare meydanlarının henüz yerleri tayin ve tanzim edilmediğini beyan etmek mecburiyetindeyim. Malûmatıma göre, Zonguldak kömür havzasile Karabük sanayi merkezinin bu yerlere muhassas İngiliz malzemesinin teslim edilmemesine mebni, hava taarruzlarına karşı müdafaası henüz temin edilmediği cihetle Türk iktısadiyatı için hayatî ehemmiyeti haiz olan bu iki noktayı Sıvastopoldan yapılacak bir hava taarruzuna maruz bırakmanın çok ihtiyatsız bir hareket olacağını da söylemeliyim... Askeri mütehassıslar en lüzumlu hazırlıklar için bir kaç haftalık bir mühlet taleb etmezlerse hayret ederim.

2 — Karadeniz meselesi ve bu sulardaki nakliyatın Sovyetlerin yardımile Alman ihtiyacatının temini hususunda arzettiği kolaylıklar nazarı dikkatimi celbetmekten farig olmamıştır.

Meseleye bir hal şekli bulunmasının kolay olmadığını maalesef teslim etmek icab eder. Boğazlar mukavelesi mucibince müttefik devletler, muhasım bulundukları takdirde Milletler Cemiyetinin kararına hareketlerini tevfik etmeleri veya gene Milletler Cemiyeti paktı çerçevesi dahilinde akdedilerek Cenevrede teşkil edilen ve Türkiyeyi bağlayan bir yardım muahedesinin tatbikı veya Türkiye, bizzat muhasım olduğu takdirde, kendisinin yakın bir harb tehlikesinin tehdidi altında telâkki ederek, müttefiklere müracaati halinde, Karadenize harb gemileri göndermeğe salâhiyettardırlar.

Şimdiki halde, bu şartlardan hiç biri tahakkuk etmiş değildir. Karadenize girmemiz, zatı devletinizin de işaret ettiğiniz gibi, Türkiyenin hayırhahane bir kararının neticesi olabilir, bu karar ise saklamamak icab eder ki Montreux'de bu memleketlerin kabul ettikleri taahhüdata muğayir olacağından, bu sebeble Sovyet Rusya ve İtalya gibi mukaveleyi imzalayan ve ona iltihak eden şu veya bu devletin protestosunu tahrik edebilir. Bu şerait altında, Moskova ve Roma Alman oyununa pekâlâ hizmet etmek istiyebilirler.

Bundan maada, kendi arazisine veya harb ve ticaret gemilerine karşı müteveccih bir tecavüz hareketinin mefkudiyeti halinde bile Sovyet hükûmemetinin, Boğazların müttefik kruvazörlere açılmasına mukabil tedbirler ittihazını muhik gösterecek bir harb tezahürü olarak ilân etmesi muhtemeldir.

Teşebbüsümüzün neticesi olarak muhasamatın patlak vermesi ihtimali hiç bir vakit müstebad addedilemez. Ve bu vaziyet bizi, mutasavver teşebbüsün Türkiyenin müdafaası bakımından, tevlid edeceği tesirler ve akislerle meşgul olmamızı icbar edebilir. Bnaenaleyh Bakû'ye karşı yapılacak hareketin istilzam ettirebileceği, aynı mühlet ve aynı tedbirlerin ittihazı icab edecektir.

Nihayet, Karadenizde kontrol hareketi hangi şerait tahtında icra edilebilecektir?

Sovyet, Rumen, Bulgar veya İtalyan gemilerini esas itibarile kontrol etmek ve muayeneye tâbi tutmak, Kafkasya limanlarile Tuna ağızları ve Bulgar sahili arasında mekik gbi gidip gelen Sovyet ve İtalyan petrol gemilerine açık denizlerde yapılamıyan muamelevi tatbik ederek aynı şerait tahtında muayene ve bahrî kontroldan geçirmek mevzuu bahsolacaktır: Muayene edilen gemilerin bir bahrî üsse sevkedilerek orada kontrollerinin yapılması ve hamulesinin tahliyesi için de bunların müsaderesi icab eder. Bu liman Türkiyeden başka nerede olabilir? Mahremane olarak gösterilecek kolaylıklar da kâfi gelmiyebilir. Denilebilir ki, Türkiye, doğrudan doğruya müttefiklerle teşriki mesai eder bir vaziyette bulunacak ve Almanya kendisini bir muhasım vaziyetinde telâkki edecektir. Şimdiki halde bu telgrafın başında izah edilen sebeblere binaen, Türkiye hükûmetinin bu kadar ileri gitmeğe amade olduğunu zannetmiyorum. Başka tipte bir hareket tasavvur edilebilir mi? Türkiyenin faal iştiraki olmaksızın Karadenizde metodik bir bahrî kontrol icrasının tatbikı hemen hemen kabil olmadığı gibi bu devletten iğmazıayn etmesinden başka bir şey taleb etmeksizin, denizaltı gemilerinin Karednizde de nakliyatı bozmak ve Alman gemilerini ve hatta Alman misaline tevfikan hamulesi Almanyaya aid olduğu tespit edilen muayenesi yapılmış gemileri batırmak üzere sür'atli hareketlerde bulunmak için geceleyin Boğazlardan geçmesini tahayyül etmek de zaiddir.

Meseleyi izah etmekle iktifa ediyorum. Eğer bu hareket, teknik bakımdan kabili icra ise, siyasî bakımdan Türkiye diğer devletler hakkındaki projelerimizden malûmattar bulunmıyacağı cihetle, müttefik kruvazörlerin müdahalesinden şüphesiz daha az müşkülât doğurabilir.

Maamafih, bu suretle tahdid edilmiş olsa dahi böyle bir hareketin Türkiye hükûmetini çok nazik bir vaziyete ilka edeceğini, binaenaleyh Türk hükûmetinin maruz kalacağı tesirleri düşünmeksizin tatbikına girişilemiyeceğini kendimizden saklamamak icab eder. İşte bu vaziyet bizi, Türkiyenin teslihi hakkındaki mülâhazalara sevketmiş bulunmaktadır.

Neticei mülâhazatım şu olacaktır: Şimdiki ahval ve şerait içinde ve mütehassısların takdir ve tayin edecekleri bir mühletten sonra, en kolaylıkla organize edilmesi mümkün olan hareket Türkiyenin endişelerini nazarı itibara alabileceğimiz nispette, Bakû üzerine yapılacak bir harekettir. Nihayet bu harekette elde edilecek muvaffakiyet öyle neticeler tevlid edebilir ve Sovyet hareketini o nispette felce uğratır ki, eğer hüsnü suretle inkişaf ettirilebilirse, muvaffakiyetimizden cesaret alan Türkiye, belki Karadenizdeki bahrî kontrol ameliyesinin daha müsaid serait içinde icrası hussuunda bize daha kolaylıkla yardım edebilir.

İmza: Massigli

(Cumhuriyetin notu — Fransız sefirinin dünkü tarihle, bu raporlar müvacehesinde Türkiyenin dürüst vaziyetini tasrih eden mektubu ayrıca çerçeve içinde arzolunmuştur.)

Weygand'ın raporu

Ankara 5 (a.a.) — Alman D. N. B. ajansının 9 numaralı vesikaya aid olarak gene Türk - Sovyet münasebetlerini bulandırmak niyetile neşrettiği halde haddi zatinde tamamile aksi bir netice gösteren bir telgrafını aynen aşağıya dercediyoruz:

Berlin 5 (a.a.) — Dokuzuncu vesika General Weygand tarafından kara kuvvetleri başkumandanı General Gamelin ile hava kuvvetleri başkumandanı General Vuillemin'e gönderilen bir raporu ihtiva etmektedir.

Raporda, ezcümle şunlar söylenmektedir:

Kafkasyada petrol havalisinin bombalanma hazırlıkları, bu harekâtın ne kadar müddet zarfında yapılabileceğinin hesab edilmesini mümkün kılacak bir dereceye gelmiştir. Siyasî şerait: Mu ayyen bir müddet beklemek mecburiyetinde değiliz. Bu teşebbüsün Türklerle bir anlaşma mevzuu yapılmasına lüzum yoktur. Esasen böyle bir anlaşma akdinin imkânsız olduğu tebeyyün etmiştir. Türkiyedeki Fransa büyük elçisi bu meseleler hakkında hükûmete teferrüatlı bir rapor vermiştir.

Halen, Türkiye arazisi üzerinden uçmak mevzuu bahsolmadığı gibi hız almağa yarayabilecek tayyare meydanlarının emrimize âmade kılınması daha az mevzuubahstir. Başka yardım vasıtaları da ümid edemeyiz.

Her türlü ihtiyaç için malzeme nakliyatı Haleb - Nuseybin demiryollarile yapılacaktır. Türkiyeden geçmesi dolayısile bu hattın kullanılması için müsaade istihsali zımnında evvelinden teşebbüsatta bulunmamıza lüzum yoktur. Zira eski anlaşmalarımız bu hususta bize bütün serbestiyi vermektedir.

Müddetlerin tahmininde aşağıdaki hususatı nazarı itibara almak icab eder:

A — Bu mevsimde pek az mesaiye ihtiyaç gösteren hava meydanlarının tanzimi. Bu işler için 15 günlük bir müddet tahmin edilmektedir.

B — Demiryolları ve depoların doldurulması için «makas, ray, kablo» 15 - 20 gün.

C — Fransız orduları için, mahrukat, mühimmat, kıtaat ve müteharrik malzeme nakliyatı 56 katara ihtiyaç göstermektedir.

24 saat içinde 4 trenin hareket ettiği farzolunduğu takdirde nakliyat 15 gün devam edecektir. Kıtaat nakli için ayni müddete ihtiyaç vardır. Binaenaleyh ceman 30 gün lâzımdır. Eğer «A» ve «B» fıkralarında yazılı işlerin ayni zamanda icra edilebileceği nazarı itibara alınırsa, demiryolu malzemesile İngiliz ve Fransız ordularının iaşesine aid malzeme derhal sevkedilmek şartile, en az 45 - 50 gün lâzımdır.

Bu müddetlerden başka, bombardıman tayyarelerinin nakli ve hazırlanması için lüzumlu olan zamanı da nazarı dikkate almak icab eder.

Fransız hava filolarına gelince: Bunlardan hiç birinin harekete geçmeğe hazır olmadığı kaydedilmelidir. Hava ordusu yüksek kumandanlığının verdiği malûmata nazaran pilotların, antrenmanı için iki buçuk aylık bir zaman elzem bulunmaktadır. Fransadan veya şimalî Afrikadan vürudü beklenilen Glenn Martin tipi gruplarının da az memnuniyetbahş bir halde bulundukları pek muhtemeldir. Lüzumu olan müddet tayini hususunda fikrine müracaat edilen orta şark İngiliz hava kuvvetleri kumandanı da, bu tayyareleri kendisinin de henüz almamış olmasına binaen, cevab vermemiştir. Binaenaleyh bu hareketin haziran nihayetine ve temmuz bidayetine doğru icrasının derpiş edilmesi en ihtiyatkârane bir hareket olur. Bizzat hareket bir kaç gün devam etmeli, infilâk ve yangın bombalarile tahribi bilhassa tesirli addedilecek noktaları masif bir şekilde bombardıman edilmelidir.

Maamafih mevzuubahs müddet bu bombardımanın üzerine icabında düşman tarafından ittihaz olunacak mukabil tedbirlere karşı koyabilecek bir vaziyette bulunmak zaruretinde olması itibarile Türkiye için de lâzımdır.

Suriyede gergin vaziyet

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Weygand Vichy'de

Vichy 5 (a.a.) — Havas bildiriyor: General Weygand'ın Suriyede bulunduğu hakkında yabancı radyoların verdiği haber, tamamile asılsızdır. General Weygand, Vichy'de bulunmaktadır.

Kongreye davet

Eminönü kazası ilk okul yoksul çocukları yardım cemiyetinden:

Cemiyetimizin kongresi 8/7/940 pazartesi günü saat 14 te Eminönü Halkevi salonunda yapılacaktır. Aza arkadaşların teşrifleri rica olunur.

Cebelüttarıka ilk hava hücumu, tesirsiz oldu

(Baş tarafı birinci sahifede)

Londra 5 (a.a.) — Dün akşam Lordlar kamarasında beyanatta bulunan Harbiye müsteşarı Lord Croft, İngilterenin müdafaasına tahsis edilmiş olan kıt'aların kıymetini ve cesaretini tebarüz ettirmiştir.

«— Bütün İngiliz ordusu, demiştir. düşmanla boy ölçüşmeğe hazırdır ve hahişkerdir. İngiliz askerlerinin kat'i kanaati şudur ki, bir tek Alman askeri bile, en son İngiliz askerinin cesedi üzerinden atlamadan kuvvetli müdafaa sistemini geçemiyecektir. Askerlerin ve subayların en yüksek emeli, vatan toprakları üzerine bir tek Alman çizmesinin dahi basmamasıdır.

Memleketi müdafaa edecek askerler arasında, 1918 de Almanlara galebe etmiş bir çok eski yiğitler vardır. Bunlar, bilhassa bütün İngilizler için, aziz hürriyetler için, mücadele eden vatanın müdafaası mevzuu bahsolunca İngiliz ordusunun faikiyetini bir kere daha ispata hazırdırlar.»

İngilterede şark mıntakası boşaltılıyor

Londra 5 (a.a.) — Sıhhiye Nazırı, pazar gününden itibaren, şark ve şimali şarki sahillerinde bulunan bazı mevkilerden 40,000 mekteblinin tahliyesine başlıyacağını bildirmektedir. Pazartesi akşamı bütün bu bölgeler için tahliye ameliyesi ikmal edilmiş bulunacaktır.

Cebelüttarık'a ilk hava hücumu

Cebelüttarık 5 (a.a.) — Royter: Cebelüttarık'a yapılan ilk hava hücumunda hiç bir hasar ve zayiat olmamıştır. Atılan sekiz bombanın hepsi de denize düşmüştür.

60 İtalyan tayyaresi düşürüldü

Londra 5 (a.a.) — İngiliz gazetelerinin bildirdiklerine göre, İtalya ile muharebenin başlamasındanberi 60 İtalyan tayyaresi düşürülmüştür. Bu rakama ayrıca 18 tayyare daha ilâve edilmesi lâzım gelmektedir. Filhakika, pek ziyade hasara uğrayan bu tayyarelerin üslerine dönebildikleri pek meşkûktur.

Habeş cephesinde muharebeler

Kahire 5 (a.a.) — İngiliz tebliği:

Garb çölünde, Capuzzo civarında ve Sollum'un garbında keşif hareketlerine devam edilmektedir.

Habeş cephesinde, Kassala'daki İngiliz ileri karakolları 4 temmuz sabahı erkenden hafif tanklar, zırhlı otomobiller ve motörize piyade kuvvetlerinden mütevekkil İtalyan kuvvetleri tarafından hücuma uğramıştır. Düşman kuvvetine ağır bombardıman tayyareleri yardım etmekte idi. Küçük İngiliz garnizonunun çekilmesi üzerine Kassala ileri karakolu düşman tarafından işgal edilmiştir. Hemen ayni saatte diğer bir İngiliz ileri karakolu olan Galabat mevkii de hava kuvvetlerinin yardımile hücuma uğramıştır. İngiliz kıtaatı düşmana ağır zayiat verdirdikten ve iki tayyare de düşürdükten sonra evvelden hazırlanan mevzilere çekilmişlerdir.

İngiliz hava kuvvetleri Metema'yı şiddetle bombardıman ederek kışlalarla tayyare meydanına tam isabetler kaydetmişlerdir.

Diğer cephelerde iş'ara değer bir şey olmamıştır.

Mısırda bir hava harbi

Kahire 5 (a.a.) — İngiliz hava kuvvetlerinin bir tebliği, dün öğleden sonra altı İngiliz avcı tayyaresinin dokuz düşman avcısile karşılaşarak yedisini düşürdüklerini bildirmektedir. Bir İngiliz tayyaresi avdet etmemişse de, hududa yakın bir yerde yere indiği zannolunmaktadır.

İtalyanlar Kral Faruğun malikânesine de bomba attılar

Kahire 5 (a.a.) — Bir deniz tebliğinde şöyle denilmektedir:

«Dün sabah İskenderiye üzerinde İtalyan hava taarruzları kaydedilmiştir. Takriben 32 bomba atılmışsa da az hasar vardır. Bir bomba Kral Faruk'un malikânesine düşmüştür. Üç kişi ölmüş, 4 kişi hafifçe yaralanmıştır.»

İtalyan harb tebliği

İtalyada bir mahal 5 (a.a.) — İtalyan umumî karargâhının 25 numaralı tebliği:

Avcı filolarımızdan biri hava şartlarının fenalığına ve düşman tayyare defi bataryalarının şiddetli faaliyetine rağmen Malta'da kâin Halfar kampını mitralyöz ateşi altına almak suretile parlak bir harekette bulunmuştur. Kampta bulunan sekiz tayyare muharebe harici bırakılmıştır. Bütün tayyarelerimiz üslerine dönmüşlerdir.

Deniz keşif tayyarelerimizden biri bir İngiliz kruvazörüne taarruz etmiş ve onun bu hareketine mâni olmak isteyen bir avcı tayyaresini havada cereyan eden bir muharebede düşürmüştür.

Diğer bir avcı filomuz İskenderiye körfezinde bulunan İngiliz gemilerini muvaffakiyetle bombardıman etmiş tayyarelerin ve tayyare defi toplarının şiddetli faaliyetine rağmen bir kaç gemiye isabet vaki olmuştur. Düşmanın bir avcı tayyaresi düşürülmüştür. Bütün tayyarelerimiz üslerine dönmüşlerdir.

Bingazi hududunda «Musaid» civarında lehimize bir muharebe cereyan etmiştir. Dört motörlü bir İngiliz tayyaresi bir hava muharebesinde düşürülmüştür.

Şarkî Afrikada kıt'alarımız düşmanın bir taarruzunu «Metemme» üzerine tardettikten sonra mukabil taarruza geçerek İngiliz - Mısır Sudanı arazisinde kâin «Galabat» müstahkem mevkiini ve daha şimalde anudane bir mukavemet kırarak «Kassala» yı işgal etmişlerdir. Bu parlak hareket hakkında ayrı bir tebliğ neşredilecektir.

Gene Sudan arazisinde bir kaç düşman mevzii muvaffakiyetle bombardıman edilmiştir. Tarafımızdan zayiat yoktur. Avcı tayyarelerimiz «Massua» üzerinde bir İngiliz tayyaresi düşürmüşlerdir.

22 numaralı tebliğimizde zikredilen ve şarkî Akdenizde tayyarelerimiz tarafından bir düşman kafilesine karşı yapılan bir taarruz esnasında İngiliz harb gemilerinden birine büyük çapta bir bomba isabet ettiği bitaraf bir membadan teyid edilmektedir.

İngilterede Neşredilen Resmî tebliğ

(Baş tarafı birinci sahifede)

mek için lâzım gelen bütün tedbirleri Almakta kat'iyyen tereddüd etmemektedir.

İngilterenin vermiş olduğu kararı vermekte nekadar haklı olduğunu ispat edecek en kat'î delil şudur ki, Hitler Fransız donanmasına kendi kendini imha etmek müsaadesini vermiştir. Bu müsaade, Führer'in ne derece kendini Fransız deniz kuvvetlerine sahib addettiğini ispat etmektedir.

Mareşal Petain'in, İngilterenin Fransaya iki şıktan birini tercih etmek ihtiyarını verdiği hakkındaki beyanatile, hakikati ne derece tahrif etmiş olduğunu tebarüz ettirmek lâzımdır.

Teklif ise şunlardı: Donanmanın kendi kendini imha etmesi ve yahud İngiliz limanlarına iltihak etmesi. İngiliz hükûmetinin Fransız donanmasına, Amerikaya ve yahud Amerikadaki Fransız müstemlekelerine gitmek ihtiyarını da bırakmış olduğu malûmdur. Binaenaleyh yapılan tekliflerin heyeti umumiyesi, Fransızlara, Fransız hükûmet reisinin beyanatında ifade edilen tekliflerden daha geniş teklifat yapılmış olduğunu ispat etmektedir.

Amiral Darlan, artık salâhiyeti kalmamış olmakla beraber, Fransız donanmasına mücadeleye devam etmeği tavsiye etmiştir.»

Skoçyaya gelen Fransız harb gemileri

Londra 5 (a.a.) — Diğer bazı Fransız harb gemilerinin de İskoçya sularında demirli olduğu bildirilmektedir.

Hind denizindeki Fransız gemilerine ilişilmiyecek

Singapur 5 (a.a.) — Burada neşredilen bir resmî tebliğde, Fransız ve İngiliz makamatı tarafından Hindiçinî ve Fransız deniz kuvvetleri hakkında statükonun muhafaza edileceği bildirilmektedir.

Hindiçinî Fransızları İngiltere ile beraber

Singapour 5 (a.a.) — Röyter: Zannedildiğine göre, Fransız Hindiçinisinin vaziyeti, Çindeki İngiliz kuvvetlerinin başkumandanı Amiral Sir Percy Noble, Uzakşark Fransız deniz kuvvetleri başında bulunan Vis Amiral Decoux ve Hindiçini umumî valisi General Catroux aralarında münakaşa edilmiştir. Bu gün neşredilen bir tebliğde, Hindiçini statükosunun muhafaza edileceğinin bildirildiği hatırlatılmaktadır. Saigon'dan gelen bir İngilizin söylediğine nazaran Hindiçini Fransızları umumiyetle Mareşal Petain'in siyasetine muhalif ve İngiliz ordusuna gönüllü yazılmak arzusundadırlar.

Amerika, İngiliz hareketini sevinc ve takdirle karşıladı

Vaşington 5 (a.a.) — Reuter bildiriyor:

İngilterenin Fransız donanmasına karşı hareketi, çok büyük alâka uyandırmıştır. Burada tebarüz ettirildiği gibi bu hareket, bütün sulh şayialarına nihayet vermekte ve İngilterenin mücadeleye devama azmetmiş bulunduğunu ispat eylemektedir. Çörçil'in bu hareket hakkında hüküm vermeği Amerika Birleşik devletlerine bırakmış olması takdir olunmaktadır.

Bu hususta tefsirlerde bulunan bir zat şöyle demiştir:

«— Amerika Birleşik devletrinin Fransa ile alâkadar olarak hissettiği esaslı endişe, donanmaya vaziyed edilmesile şimdi halledilmiş bulunmaktadır. Bütün Fransız resmî beyanatının şimdi artık dünyaya Berlin yolile yapılmakta olduğu da kaydedilmektedir.»

Âyan Hariciye encümeni reisi Pitmann, demiştir ki:

«— Bütün vatansever Amerikalılar, Çörçil'i bu hakimane hareketinden ve cesaretinden dolayı alkışlayacaktır. İngiliz müdafaa kuvvetinin Hitler tarafından yapılacak hücuma uzun müddet dayanıp dayanamıyacağı şimdiye kadar bazan düşünülüyorduysa, bu dünkü hareketin zamanında yapılmamasından korkulduğu içindi. Eminim ki bütün Amerikan âyan azaları Çörçil'in bu hareketini alkışlayacaktır.»

Öğrenildiğine göre, Amerika donanmasının mecmu tonilâto hacminin yüzde 70 nisbetinde fazlalaştırılması hakkındaki kanun projesinin tasvibinden evvel, âyan hariciye encümeninin dünkü hafi celsesinde, Fransız donanmasının akıbeti, donanma başkumandanlığile encümen arasında uzun münakaşalara mevzu teşkil etmiştir. Gene öğrenildiğine göre, donanma mümessilleri, encümende şu sözleri söylemişlerdir:

«— Fransız donanmasının bir kısmının Almanlar eline geçmesi ihtimali Amerikanın iki Okyanus donanmasını kurmağa başlamasını her zamandan daha ziyade mecburî kılmaktadır.»

Fransız filosu, İngiliz limanlarında nasıl toplandı?

Londra 5 (a.a.) — Şimdi haber alındığına göre, 19 haziran günü öğleden sonra yani Fransanın teslimiyetinden iki gün sonra, bir Fransız harb gemisi bir İngiliz limanına girmiş ve rıhtımda toplanmış olan halk tarafından büyük tezahüratla karşılanmıştır. Gemi Fransız bahriyelilerile dolu bulunmakta idi. Geminin sevk ve idaresi için lâzım gelen efrad miktarından çok fazla tayfa mevcuddu. Bilâhare öğrenildiğine nazaran bütün bahriyeliler gemiye üs teşkil edilen limanlardaki bahrî ve berrî servislerden toplanmış bulunmakta idi. Halk gemiyi sevincle haykırarak selâmlamış ve Fransız bahriyelileri bunlara cevab vererek Marseyyez'i söylemişlerdir. Bilâhare akşamüzerine doğru bu limana daha bir çok küçük Fransız gemisi gelmiş, ve ertesi gün bunları denizaltı gemileri, destroyerler, avizolar takib etmiş ve daha ertesi gün de silâhlı balıkçı gemileri ve ticaret gemileri de dahil olmak üzere, büyük miktarda daha küçük gemiler vâsıl olmuştur. Çarşamba günü yeni iki destroyer daha gelmiştir.

Majino hattında son ateş dün kesildi

(Baş tarafı birinci sahifede)

«Merselkebir» de Fransız filosuna karşı harekete geçtiğine muttali olduktan sonra İngiltere ile siyasi münasebetlerini kesmeye karar vermiştir.

Vichy hükûmeti, İngiltere ile münasebatı kesti

Cenevre 5 (a.a.) — Vichy'den öğrenildiğine göre, Fransız hükûmeti neşrettiği resmî bir tebliğle Oran hâdisesi üzerine İngiltere ile diplomatik münasebetlerini kesmeğe karar vermiş olduğunu bildirmiştir.

Fransa, İngiltereye harb ilân edecekmiş

Nevyork 5 (a.a.) — Stefani: New-York Herald Tribuna gazetesi «Oran» civarındaki Fransız kuvvetlerine İngiliz filosu tarafından yapılan taarruz hakkında tefsirlerde bulunmakta ve Fransanın İngiltereye harb ilân etmesini muhtemel addeylemektedirler.

İnşa edilmekte olan Fransız gemileri İngiltereye götürüldü

Londra 5 (a.a.) — Röyter: Londra salâhiyettar mehfillerinde teyid edildiğine göre, şimalî Fransada inşa edilmekte olan bazı Fransız donanması cüzü tamları içinde bir çok mütehassıs amele bulunduğu halde İngiltereye römorkörler vasıtasile çekilmişlerdir.

Fransız Hariciye Nazırı İngiltereyi itham ediyor

Berne 5 (a.a.) — D. N. B. Fransız Hariciye Nazırı Baudouin, bu gün Vichy'de gazetecileri kabul ederek beyanatta bulunmuş ve Fransa ile İngiltere arasındaki münasebetlerin başka bir mahiyet alacağını söylemiştir.

M. Baudouin ezcümle demiştir ki:

«— İngilterenin Mero-El-Kebir'de bulunan Fransız filosuna karşı yaptığı hücum hareketi, İngiliz şerefinde daima bir leke olarak kalacaktır.

Şimdi harbin bidayetindenberi, eski müttefiklerimizle olan münasebetlerimizin tarihçesi hakkında kısa bir hulâsa yapmak lâzım gelir: Uzun senelerdenberi, Fransanın haricî siyaseti, esas ilhamını, bizi İngiliz haricî siyasetile ihtilâf halinde bulundurabilecek hiç bir şey yapmamak arzusundan almakta idi. Biz Almanya ile harbe, İngilterenin tesiri altında girdik. Evvelâ İngiltere ilânı harb etti.»

M. Baudouin, bilâhara, İngilizlerin şimal Fransız ordularını ve Belçika ordusunu nasıl yalnız bırakmış olduklarını anlatmış ve bilâhara, mütareke müzakereleri esnasında donanma meselesi hakkında Fransız hükûmetinin hattı hareketini bahis mevzuu etmiştir.

«— Donanma meselesine gelince, demiştir, Mareşal Petain ve ben İngiliz hükûmetine müteaddid defa en resmî ve en kat'î beyanatta bulunduk. Alman hükûmeti, donanmamızı kendisine teslim etmemizi istemedi. Biz, eski müttefiklerimize karşı daima dürüst bir surette hareket ettik. 13 haziranda, yüksek harb konseyinin içtimaında, Churchill hatta bize, eğer Fransa donanmasını düşmana teslim etmezse İngilterenin, münferid bir sulh takdirinde bile, imanında hulf etmiyeceğini bildirmiştir.

Baudouin, bilâhare, İngilizlerin Fransız gemilerine hücum ettiği öğrenilince Fransanın düştüğü hayret ve yesi anlatmış ve sözlerine şöyle devam etmiştir:

«— Hatta bu gün bile İngiliz bahriyesi, İskenderiyede bir Fransız filosunu hâlâ abluka etmektedir. Bu Fransız filosu limanı terketmeğe teşebbüs eylediği takdirde batırılmak tehlikesine maruz bulunmaktadır.»

Bu vâkıalar, siyasetimizin veçhesi üzerinde derin bir tesir icrasından hali kalmıyacaktır. Bahriyelilerimizin ölümünden mes'ul olan memleketle diplomatik münasebetlerimizi kesmek kararını, bu sabah, teessürle almak mecburiyetinde bulunduk.

Son Majino müdafileri de ateş kestiler

Lyon 5 (a.a.) — Majino hattının son kıt'aları da Fransız kumandanlığının davetine icabet ederek ateşi kesmişler ve bu yüzden Lyon şehrinde kalmakta olan Alman kıtaatı şehri terketmişlerdir.

Mütarekede Süveyşe dair gizli bir anlaşma yapılmış

Kahire 5 (a.a.) — Vafdist partisinin naşiri efkârı olan Elmısrî gazetesine nazaran, mütareke müzakeratı esnasında Fransa, Almanya ve İtalya arasında Süveyş kanalı hakkında bir gizli anlaşma yapılmış bulunmaktadır.

Fransız millî meclisi toplanacak

Clermont-Ferrant 5 (a.a.) — Meb'usan meclisile senatodan müteşekkil Fransız parlamentosunun gelecek hafta bidayetinde davet edileceği salâhiyettar mehafilin haber verdiğini Havas ajansı bildirmektedir. Bunu müteakib millet meclisi toplanacaktır.

Fransanın muhtelif mahallerinde dağılmış bulunan azalar memleketin istikbali için kat'î ehemmiyeti olan müzakerata iştirak etmek üzere sür'ati mümkün ile Vichy ve Clermont-Ferrand'a gelmeğe davet edilmişlerdir. Yapılacak olan şey vaziyetin icab ettirdiği yeni kanunu esasiyi Petain hükûmetinin verebilmesi için lâzım gelen metni kabul etmektir.

Fransız radyoları tekrar çalışacaklar

Berlin 5 (a.a.) — Mütareke komisyonu Fransız radyosu meselesini müzakere etmiştir. Alman komisyonu işgal altında bulunan arazide Almanlar tarafından sansüre tabi tutulmadan Fransız hükûmetinin mes'uliyeti altında radyo neşriyatı yapılmasına müsaade edilmesini kararlaştırmıştır.

Laval'ın Âyana izahatı

Cenevre 5 (a.a.) — Stefani:

Laval, siyasî ve diplomatik vaziyet hakkında izahat vermiş ve oran meselesi hakkında âyan azasını tenvir etmiştir.

Laval ayni zamanda hükûmete yakında kanunu esaside yapılacak tadilât hakkında da izahat vermiştir. Laval'in izahati hazır bulunan âyan azası tarafından tasvib edilmiştir. Âyan azası yarın Vichy'de tekrar toplanacaktır.

YENİ ESERLER

Genclik Gazetesi

Genclik Gazetesinin 51 inci sayısı, olğun, vatanperverane yazı, şiir, hikâyelerle çok nefis bir şekilde çıkmıştır. Okuyucularımıza tavsiye ederiz.

Türkiye gizli Oyunlara alet Olamaz ve olmamıştır

[Başmakaleden devam]

siyasetteki dürüstlüğümüzün merdane ifadeleri olarak muhafaza ediyor ve bütün memleketçe yolumuzun daima bundan ibaret olduğunu pek iyi biliyoruz.

Fransada, bombardıman edilmiş bir vagonda bulunmuş olacak bazı kâğıdların muhtemel delâletlerine ne hacet vardır ki karşılıklı yardım muahedeleri akdetmiş bulunan Türkiye, İtalyanın harbe müdahalesinden sonra bu muahedelerin mütemmim cüz'ü olan ve tahsisen Türk - Rus münasebetlerinin halelden masuniyetini istihdaf eden 2 numaralı protokola dayanarak harb harici kalmakta devama karar vermiş, öyle de yapmış ve bu hareketi muahedelerin diğer âkidlerince de makbul görülmüştür. Aşikârdır ki Türkiyenin müdahalesi harbi Türkiye tarikile Rusyaya kadar götürebilirdi, ve son akdettiği muahedelerin en esaslı bir şartı olarak işte Türkiye bunu istemiyordu. Kaldı ki İtalya dahi harb ilânı beyananmesinde diğer bazı Balkan ve Yakınşark devletleri meyanında Türkiye ile dahi harb haline geçmemek istediğini tasrih etmiş olması hasebile Türkiyenin harbde faal ve müteaddi bir vaziyet almaması ayrıca bu suretle de bir zaruret şekline girmiş bulunuyordu.

Türkiyenin gerek muahedeleri akdederken Türk - Rus dostluğuna müstesna bir hassasiyetle dikkati, gerek onların tatbikatında aynı hassasiyetle pürüzsüz bir dürüstlüğe itinası iki devletin münasebetlerinde Türk bakımından asılsızlığı çok bedihî şayiaların ne kadar yersiz olacağını göstermeğe yeter.

Kendilerile akdettiği muahedelerde Türk - Rus dostluğuna bu kadar kıymet veren ve onu bozabilecek hiç bir hal ve harekete cevaz vermiyeceğini sarahat ve katiyetle kayid ve kabul ettirmiş olan Türkiyeye diğer muahidlerin bu sarahatlere rağmen bazı tekliflerde bulunmuş olmaları gayrivarid, gayrimümkün ve çünkü gayrimantıkî sayılmalıdır. Nerede kaldı ki dürüst siyasetli Türkiyenin öyle tekliflere kulak asabileceğine ihtimal verilebilsin.

Hulâsa bazı radyoların ve ajansların Fransada bulunmuş olduğundan bahsettikleri bazı kâğıdların muhteviyatına nazaran Türk siyasetinin bazı gizli oyunlara alet olabilmesi ihtimallerinin dahi ileri sürülmesine karşı yalnız ve yalnız hakikati bir daha tespit etmek içindir ki hükûmetimiz sarih bir vaziyet almağa lüzum görmüştür. Biz de ancak ve ancak aynı lüzum ve zaruretledir ki zaten filiyatın hiç şaşmaz delillerile sabit bulunan dürüst siyasetimizin samimî, vatanperver, sulhsever ve azimkâr cereyanını yukarıki satırlarla bir kere daha izah etmiş bulunuyoruz.

YUNUS NADİ

Rumen kabinesinin beyannamesi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

tir. Karışıklık ve yanlış yola imale için yanlış haberler yayanlar derhal sükûta mecbur edileceklerdir. Rumanyalıları Kralın ve hükûmetin etrafında toplanmağa davet ederiz.

Ordunun kahramanlığını gösterememek mecburiyetinden dolayı duyduğu hüznü müdrik bulunan hükûmet, ordu kudretinin daima artırılması için elinden geleni yapacaktır.

Ekonomik meseleler kumanda işinin telif ve tevhidi suretile, halledilecektir. Yeni rejimde hükûmet mesai ve istihsalin haklı bir mükâfat bulmasını temine çalışacaktır. Besarabya ve Bukovina mültecileri meselesi seri bir tarzda halledilecektir.

Bütün memleketin bütün milliyetperver cereyanların ifadesi olan hükûmet tam milliyetperverliğinin bütün icablarını ifaya devam niyetindedir. Bu iş, huzurun temini için, tedricen metodik bir surette, umumî tedbirler çerçevesi dairesinde ve bir program mucibince tatbik edilecektir.

Hükûmet gayretinin bütün Rumenler tarafından anlaşılacağı ve muvafakatla karşılanacağı kanaatindedir.»

Naşidin temsilleri

Kıymetli halk san'atkârımız Naşid geçen haftadanberi yazlık temsillerine başladı. Şehrimizin muhtelif bahçelerinde haftanın ekseri geceleri kalabalık takdirkârlarının fasılasız alkışlarını toplamaktadır. Resimde, evvelki akşam verdiği «Kayseri gülleri» vodvilinde Naşidimizi meşhur rolünde görüyoruz.

RADYO

Bu günkü program

TÜRKİYE RADYODİFÜZYON POSTALARI

Türkiye Radyosu:
Dalga uzunluğu:
1648 m. 182 Kc/s. 120 Kw.
Ankara Radyosu T. A. P.:
31,70 m. 9465 Kc/s. 20 Kw.

7,30 Program ve memleket saat ayarı, 7,35 Müzik: (Pl.), 8 Ajans haberleri, 8,10 Ev kadını - Yemek listesi, 8,20/8,30 Müzik: (Pl.).

13,30 Program ve memleket saat ayarı, 13,35 Müzik: (Pl.), 13,50 Ajans haberleri, 14,05 Müzik: (Pl.), 14,20 Müzik: Riyaseticumhur bandosu (Şef: İhsan Künçer), 15/15,30 Müzik: Dans müziği (Pl.).

18,00 Program ve memleket saat ayarı, 18,05 Müzik: (Pl.), 18,30 Müzik: Radyo caz orkestrası (İbrahim Özgür idaresinde), 19,15 Müzik: (Türk musikisi), Çalanlar: Ruşen Kam, Şerif İçli, Refik Fersan, Okuyan: Sadi Hoşses, 19,45 Memleket saat ayarı, Ajans haberleri, 20 Müzik: 1 — Okuyan: Melek Tokgöz, 2 — Okuyan: Necmi Rıza Ahıskan, 20,30 Konuşma: (Günün meseleleri), 20,50 Müzik: Saz eserleri, Çalanlar: Ruşen Kam, Şerif İçli, Refik Fersan, 21 Müzik: (Türk musikisi): Okuyan: Semahat Özdenses, 21,15 Müzik: Dans parçaları (Pl.), 21,30 Konuşma: (Radyo gazetesi), 21,45 Müzik: Radyo salon orkestrası (Viyolonist Necib Aşkın idaresinde), 22,30 Memleket saat ayarı, Ajans haberleri, ziraat, esham - tahvilât, kambiyo - nükud borsası (fiat), 22,50 Müzik: Radyo salon orkestrası programının devamı (yalnız uzun dalga postasile), 22,50 Konuşma: (Ecnebi dillerde - yalnız kısa dalga postasile), 23,10 Müzik: Cazband (Pl.), 23,25/23,30 Yarınki program ve kapanış.

Günün Bulmacası

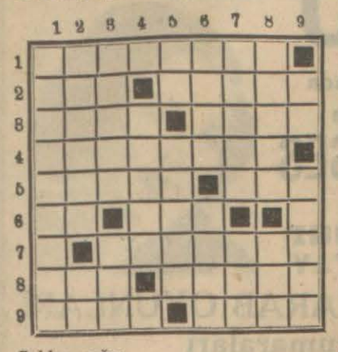

Soldan sağa:

1 — Bir gün. 2 — Anadoluda bir mıntaka, ziyafet sofrası. 3 — Yalvarma, tekdir etme. 4 — Tutuşan (iki kelime). 5 — Saçta bulunur, bir sayı. 6 — Genişlik, Garbî Anadoluda bir kaza. 7 — Elinden tutup götürerek. 8 — Allah - tan rica, büyük kadın muharrir. 9 — Yeni değil, boş ve manasız.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Kısım kısım. 2 — Meyleden, akıl. 3 — Bir arabî ayı, Türkistan ökü-zü. 4 — Tayfa. 5 — Bir emir, itikad esası. 6 — Arzusuna kavuşmuş, birinin uğrunda feragat yapma. 7 — Halsiz, bir sayının tersi. 8 — Alçaklar (cemi), doğurtucu. 9 — Bir harfin okunuşunun tersi, cimri.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	P	A	S	K	A	L	Y	E	■
2	İ	S	P	A	T	İ	■	Y	A
3	R	İ	O	■	İ	L	A	V	E
4	A	Y	R	A	N	■	L	A	R
5	M	A	■	N	A	■	A	L	O
6	İ	B	İ	K	■	A	Y	I	P
7	D	■	Z	A	R	P	■	K	L
8	O	B	A	■	A	İ	D	■	A
9	N	E	H	İ	■	K	A	İ	N

Ertuğrul Sadi
...su

Bu gece Büyükdere Aile bahçesinde, yarın gece, Taksim Altıntepede.

SAÇLARINDAN UTAN

Ankara Borsası 5/7/1940

		Açılış	Kapanış
Londra	1 Sterlin	5,24	
Nevyork	100 Dolar	136,—	
Paris	100 Frank	—	
Milano	100 Liret	—	
Cenevre	100 İsv. Fr.	29,4375	
Amster.	100 Florin	—	
Berlin	100 Rayişm	—	
Brüksel	100 Belga	—	
Atina	100 Drahmi	0,9975	
Sofya	100 Leva	1,68	
Prag	100 Çek K.	—	
Madrid	100 Peçeta	13,90	
Varşova	100 Zloti	—	
Budap.	100 Pengö	24,6575	
Bükreş	100 Ley	0,625	
Belgrad	100 Dinar	3,275	
Yokoha.	100 Yen	32,6225	
Stokho.	100 İsveç K.	31,005	
Moskova	100 Ruble	—	

Takas primleri

Takas nevileri	İthalât	İhracat hazır	İhracat alivre
Enterşanjabl	51	45	44
İngiliz	51	40	39
Belçika	51	40	39
Holanda	51	40	39
İsveç	51	47	46
Fransa	51	40	39
İsviçre	51	40	39

Hazır fiat için ihracatın filen yapılmış olduğunu tevsik eden vesaikin ibrazı şarttır. İhracat primleri %100 kıymet üzerinden hesab edilmiştir.

Cumhuriyet Halk sütunu

Çekilmek istenmiyen telgraf

Edirne Memleket hastanesi röntgen mütehassısı doktor Celâl Yüksel imzasile:

«Geçen hafta Ankaradan İstanbula gelirken 8,20 de hareket eden trene dar yetiştiğim için göndermek ihtiyacında bulunduğum telgrafı «Yenidoğan İstasyonundan vermek istedim. Bu çeşid telgrafların alınması hususunda vâzih emir mevcud olmasına rağmen mezkûr istasyonun hareket memuru yazının okunamadığını bahane ederek kabul etmedi. Trende kondoktör telgrafı pekâlâ okuduğu ve ben de kendisine kelimeleri ayrı ayrı tekrar ettiğim halde gene inad etti. Nihayet Allah razı olsun, şef dö tren telgrafımı «Polatlı» istasyonundan çektirmek nezaketini gösterdi. Mevcud emirleri ve talimatı iyi anlıyamamış olan bu hareket memuru hakkında Devlet Demiryolları umum müdürlüğünün nazarı dikkatini celbetmenizi dilerim.»

Gaib aranıyor

Petürge kazasının Keferdiz nahiyesi tahrirat kâtibi Hilmi Şalvat imzasile:

«Kayınbiraderim, Malatyanın Akpınar mahallesinden ve Baranbarı oğullarından 35 yaşlarında Şükrü oğlu Hacı Bekir zelzele felâketinden evvel Erzincanda bulunuyordu. O zamandanberi kendisinden bir haber alamadım. Sağ olup olmadığını bilenlerin insaniyet namına adresime bildirmelerini rica ederim.»

Foto Magazin

Türkiyenin bu en güzel san'at ve salon mecmuası, dünya hâdiselerini yakından takib eden bir haftalık halinde intişara başlıyacaktır. Günün en canlı resimlerini ve en güzel yazılarını nefis bir surette basılmış olarak haftalık «Foto Mağazin» de bulacaksınız.

Bugünlerde, bekleyiniz!

Açık arttırma ile fevkalâde satış

Modern eşya, nadide biblo, emsalsiz kristal takımlar, kolleksiyon satışı.

1940 temmuzun 7 nci pazar günü sabah saat 10 da Bebekte, Küçük Bebek caddesinde polis karakolu yanında, Aslanlı Konak namile tanınmış apartımanın 2 nci dairesinde mevcud ve Almanya devlet bankası sabık müdürü ve T. C. İktısad ve Münakalât Vekâletlerinde sabık mütehassıs Bay Konrad Engelmann'a aid emsalsiz mobilya, biblo ve tablolar, açık arttırma suretile satılacaktır.

Emsali görülmemiş Berlin meşhur «Muller» fabrikası mamulâtından kiraz ve akaju ağacından yapılmış bir büfe, bir dresuar, bir masa, altı sandalye, 2 koltuk ve bir kristalli vitrinden ibaret modern yemek oda takımı, hakikî eski Felemenk malı olup Rüstik usulü nadide salon takımı, salona aid eşyalar, biblolar, kenarı halis altın yaldız nadide komple tabak takımı, halis kristal bakara sürahi, kompostoluk, salatalık ve jardinyer, renkli kristal grave, Ren şarab kadehleri, halis keten sofra örtü ve peşkirleri, bir çok kıymetli tablolar meyanında Münih Akademisi profesörlerinden Hermann Kamps'ın hakikî tablosu, eski Saks biblo ve rozental ve Kopenhag vazoları, duvar tabakları, Avrupa malı elektrik avizeleri, seramik vazo ve Portugez tabaklar, yeni halde dikiş makinesi, gümüş zarflar, kristal bol takımı, perdeler, divanlar, karyolalar, şampanyalıklar, çay örtüleri, çay takımları ve saire. Hakikî kuştüyü yorgan ve yastıklar, emsalsiz halis bakara su, komposto, meze ve bol takımları.

TEŞEKKÜR

Evlâdımız İkbal Tekini dünkü gün müptelâ olduğu kısa bir hastalıktan sonra aramızdan ebediyen kaybettik. Bu elim ziya akraba ve ahbaplarımızı da bizim kadar müteessir etmiştir. Gerek cenaze merasiminde bulunmak suretile, gerekse telgrafla kederlerimize iştirak eden bütün hemşeri ve dostlarımıza ayrı ayrı teşekküre teessürümüz mâni olduğundan teşekkürlerimizin iblâğına muhterem gazetenizin delâlet buyurmasını rica ederiz. Seyid Tekin ailesi

Mevlidi Şerif

Şahin oğlu Halilin İçerenköy camii şerifinde Hafız Rıza tarafından Mevlidi Nebevî kıraat olunacağından arzu buyuranların teşrifleri rica olunur.

***

Geçende vefatını teessürle haber verdiğimiz Selânik eşrafından Katerinli Süleyman Efendi kızı ve sabık birinci iflâs memuru Tevfik Türkoğlunun refikası Fahriye Türkoğlunun ruhuna ithaf edilmek üzere pazar günü ikindi namazını müteakib Arnavudköy camii şerifinde İstanbulun namdar hafızları tarafından Mevlidi Şerif kıraat olunacağından ihvani dinin ve ahbaplarının teşrifleri rica olunmaktadır.

Raşid Rıza tiyatrosu

Halide Pişkin beraber

6 temmuz cumartesi günü akşamı Beylerbeyi İskele tiyatrosu bahçesinde, (Saçlarından Utan) vodvil 4 perde

Hevet her cumartesi akşamı Beylerbeyi İskele Tiyatrosu bahçesindedir.

Dr. Hafız Cemal
LOKMAN HEKİM
DAHİLİYE MÜTEHASSISI
Divanyolu 104
Muayene saatleri: 2.5 - 6. Tel: 22398

Açık arttırma ile fevkalâde satış

Hareket münasebetile mecburî satış 1940 temmuzun 7 nci pazar günü sabah saat 10 da Taksimde Ayazpaşa caddesinin sonunda Dolmabahçeye inen merdivenlerin başında sağdaki son sokak içinde Ekselsior apartımanının 12 numaralı dairesinde mevcud ve Herr L. D. Steiger'e aid müstesna güzellikte eşyalar açık arttırma ile satılacaktır.

Dünyanın ikinci eşya fabrikası Portois ve Fix Vienne mamulâtı bronz motiflerle müzeyyen büfe ve dresuvarı havi ve eski Avusturya, Macaristan sarayının saatçisi Karl Hartner'in imzası olan bir büyük saati dahi olan 14 parçadan mürekkeb müstesna bir yemek oda takımı, gene Vienna mamulâtı emsalsiz bir ufak salon takımı, hakikî Avrupa marokeninden mamul 3 parça gayet zarif koltuk, tekmil nikel krome ve en son model bir elektrik avize, gayet güzel bir şark salonu teşkil eden hayli arabesk ve muşarabi kanape, koltuk ve sandalyeler, markizler, sehpalar ve levhalar, oymalı ağac çerçeveli ve ipek işlemeli pek güzel bir Japon paravanı, hayli yağlı boya tablolar (ikisi meşhur Lâsnitz'in imzasını havi) hakikî kesme kristal bakara, hayli vitrin asarı (vazolar, jardinierler, kompostoluklar, yemişlikler ve saire). Tekmil gümüş tabaklar, port - kartlar ve vazolar, eski Çin kluvazonesi ve Portukez duvar tabakları, tül ve ipekli perdeler, Vienna mamulâtı oymalı antre takımı, 7 parçalı yaldızlı Luis Kenz salon, kendi karyolalarile üç aded komple asrî yatak oda takımları, aynalı ve aynasız dolablar, bronz karyola, asrî ufak salon takımları ve koltuklar, beyaz ve meşhur Yunker markalı havagazi ocaklı fırın, balkon ve taraça için 4 aded keten büyük tenteler, 4 ayaklı son model yepyeni bir Frigidaire, elektrikli buz dolabı, Sahibinin Sesi Möble gramofon.

Satılık arsa

Tophanede Kolordu karşısında sed üzerinde nezareti fevkalâdeyi haiz satılık arsa vardır, Sirkeci Nemlizade han 12 No. ya müracaat. Tel: 21788

Satılık Zeytinyağı Fabrikası

Sümer Bank İstanbul Şubesinden:

Orhangazi kazasının aşağı Sölöz köyünün Köprü ve Kariye civarı mevkiinde kâin şarkan: Sölöz deresi, garben şosa yolu, şimalen şosa yolu, cenuben Hamid zeytinliği hududlarile mahdud ve 600 metre murabbaı arsayı havi etrafı dört metre yüksekliğinde kerpiç duvarlarile çevrili ve üzeri kimeritle örtülü ve 200 metre murabbaı bahçeyi havi zeytinyağı fabrikası satılığa çıkarılmıştır.

Fabrikanın cümle kapısından girilince bekçi odası ve kâmilen beton döşenmiş bir zemini vardır. Fabrikanın orta yerinde ve beton zeminde zemine doğru kazılmış beş aded yağlık zeytin koymağa mahsus ambar vardır.

Fabrikanın sağ tarafında yağ dinlendirmeğe mahsus yağ deposu Volf marka 30 beygir kuvvetinde lokomobil (buhar makinesi) çift taşlı zeytin kırma tertibatı hidrolik üç tazyik tulumbası kayış ve kasnak tertibatı 140 amperlik dinamo ve 12 aded 50 şer mumluk elektrik lâmbası ve dinamonun sigorta volt, amper kuvvetlerini gösteren mermer tablo üzerindeki saatler üç aded ezilmiş zeytinleri sıkmağa mahsus teferrüatile birlikte yağ baskıları 20 metre uzunluğundaki bir demir boru ittisalindeki dereden su alarak fabrikanın dahili su ihtiyacını temin eden su tesisatı ve tulumbası ve fabrika bahçesinde 3 metre derinliğinde su kuyuları fabrikanın bahçesinde kaçmış yağları toplamağa mahsus 4 gözlü beton havuz ve iki varili vardır. Fabrika derununde 6 aded 600 kiloluk demir kuşaklı ağac fıçı, 6 aded 180 er kiloluk demir kuşaklı ağac fıçılar 10 aded demir yağ deposu 5 aded 300 kiloluk varil 4 aded küp 19 aded eski 200 er kiloluk varili vardır.

Satış peşin para iledir. Taliblerin muhammen kıymeti olan 8,000,— liranın % 7,50 nispetinde pey akçesi vereceklerdir. Görmek isteyenler Gemlik Sunğipek fabrikası Müdüriyetinden alacakları müsaade varakasile fabrikadaki bekçiye müracaat edeceklerdir. Satış 30 temmuz 1940 tarihine musadif salı günü saat 10 da İstanbulda Galatada Sümer Bank İstanbul Şubesinde yapılacaktır. Ancak verilecek son bedelle ihalenin yapılabilmesi Sümer Bank Umumî Müdürlüğünün tasvibine bağlı olacaktır. Bu suretle taliblerin yukarıda yazılı gün ve saatte Sümer Bank İstanbul Şubesine müracaat etmeleri ilân olunur. (5777)

Ticaret Vekâleti İç Ticaret Umum Müdürlüğünden:

30 ikinciteşrin 1330 tarihli «Ecnebi anonim ve sermayesi eshama münkasım şirketler kanunu» hükümlerine göre Türkiyede çalışmasına izin verilmiş olan ecnebi şirketlerinden Di Gudyir Tayr End Raber Eksport Kampini bu defa müracaatle, şirketin Türkiye umumî vekili Konni Hulberg (Conni Houlberg) e verilen salâhiyetlerin 28/4/940 tarihinde hitam bulması dolayısile, yeniden verilen vekâletname ile salâhiyetlerinin 28/4/943 tarihine kadar temdid edildiğini bildirmiş ve lâzım gelen vesaiki vermiştir. Keyfiyet tetkik edilerek kanunî hükümlere uygun görülmüş olmakla ilân olunur.

Bir Doktor Aranıyor

Örta Anadoluda bir maden idaresinde istihdam edilmek üzere bir doktora ihtiyac vardır. İbate, tenvir ve teshin idareye aid olacaktır. İsteklilerin hal tercümelerile taleb edecekleri maaş miktarını bildiren fotografli mektublarını «Posta kutusu 176 (Doktor) - İstanbul» adresine göndermeleri rica olunur.

İstanbul Mıntaka Liman Reisliğinden:

Şarköyde batık «Pilevne» ve «Hanefiyye» vapurlarının seyrüsefere engel teşkil etmesi hasebile ihracı cihetine gidileceğinden bu vapurların sahib veya acentalarının tarihi ilândan itibaren bir hafta zarfında Riyasetimize müracaatle tasarruf ve aidiyetlerini ispat etmek şartile mezkûr vapurları bulundukları mahalden çıkarmadıkları takdirde 618 numaralı limanlar kanununun muaddel 7 inci maddesine tevfikan muamele yapılacağı alâkadarlara ilân olunur. (5757)

Kütahya Tayyare Birliği Satınalma Komisyonundan:

1 — Kütahya Tayyare Birlikleri için mayıs 941 sonuna kadar 9000 kilo sadeyağı eksiltmeye konulmuştur.

2 — Eksiltme 23 temmuz 940 salı günü saat onda Kütahya Merkez Komutanlığındaki Komisyonumuzda yapılacaktır.

3 — Eksiltme kapalı zarf usuliledir.

4 — Sadeyağın muhammen bedeli 10800 lira, muvakkat teminatı 762 liradır.

5 — Şartnameleri görmek isteyenler her gün Komisyona müracaat edebilirler.

6 — Eksiltmeye iştirak edecek olanlar kanunun icab ettirdiği vesaik mevcud olmak şartile teklif mektublarını 23 temmuz 940 salı günü saat dokuza kadar makbuz mukabilinde Komisyon Başkanlığına vereceklerdir. (5740)

İstanbul Belediyesi ilânları

Devair ve müessesattan tefrik edilip itfaiyede kurs görmüş olan ekip şeflerinin vesikalarını almak üzere İtfaiye Müdüriyetine müracaatleri ilân olunur. (5813)

Belediyeye aid motörlü vesait için lüzumu olan 75,000 litre motörin kapalı zarf usulile eksiltmiye konulmuştur. Tahmin bedeli 7012 lira 50 kuruş ve ilk teminatı 525 lira 94 kuruştur. Şartname Zabıt ve Muamelât Müdürlüğünde görülecektir. İhale 22/7/940 pazartesi günü saat 15 te Daimî Encümende yapılacaktır. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektubları ve 940 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile 2490 numaralı kanunun tarifatı çevresinde hazırlayacakları teklif mektublarını ihale günü saat 14 e kadar Daimî Encümene vermeleri lâzımdır. (5809)

Hasta nakli işlerinde kullanılmak üzere satın alınacak 2 aded otomobil açık eksiltmeye konulmuştur. Mecmuunun tahmin bedeli 3500 lira ve ilk teminatı 262 lira 50 kuruştur. Şartname Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülecektir. İhale 22/7/940 pazartesi günü saat 14 te Daimî Encümende yapılacaktır. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektubları ve 940 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende bulunmaları. (5810)

Ankara Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi Satınalma Komisyonundan:

1 — Müessesemizin ihtiyacı olan 500 kilo lâstik mantar pazarlıkla satın alınacaktır.

2 — Pazarlık 8/7/940 pazartesi günü saat 11 de Ankara Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

3 — Muhammen bedeli 2750 ve ilk teminat 206 lira 25 kuruştur.

4 — Şartnamesini görmek isteyenler Komisyona müracaat ederler.

5 — İsteklilerin kanunî vesikalarile beraber belli gün ve saatte Komisyona gelmeleri. «3446» (5752)

Deniz Harb Okulu ve Lisesi Komutanlığından:

Okulumuza ücretle iki matematik öğretmeni alınacaktır. İsteklilerin Heybeliadada bulunan Okul Komutanlığına müracaatleri. (5771)

Kadıköy Kadastro Müdürlüğünden:

Kadıköy kazası Erenköy nahiyesinde şarkı şimendifer hattı, garbı Marmara denizi, şimali Noter caddesi, cenubu kaza hududunu teşkil eden Bostancı Çamaşırderesile çevrilen sahanın içindeki bina ve arazinin tarihi ilândan itibaren bir ay nihayetinde kadastro tahdid ve tespit işlerine başlanacaktır. Bu hudud içinde gayrimenkul malı bulunan ve hududları malûm bulunmayan mülklerin sahibleri tarafından hududları tayin edilmek üzere köşelerine mümkün ve görülecek şekilde işaretlerin konması mal sahiblerinin tasarruflarını ispata medar olan vesikalarile hüviyet cüzdanlarını birlikte alarak dermeyan edilecek bir iddia ve talebleri varsa onu da beyan eylemek üzere Suadiye Camii karşısında kadastro posta Tapu Memurluğuna müracaatleri ve tahdid sırasında malları başında bulunmaları, aksi takdirde yapılacak tetkik ve tahkiklerden doğacak kanaate göre tahdid ve tespit işlerine devam olunacağı ilân olunur. (5760)

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden:

I — İdaremizin Sıvas Başmüdürlüğüne bağlı «Hargün» tuzlasında evvelce yapılan tesisata ilâveten yaptırılmasına karar verilen 1 - Muhtelif tiplerde ahşab köprü, 2 - Ahşab oluk ve oluk ayakları inşası «kapalı zarf» usulile eksiltmeye konmuştur.

II — Bu inşaatın muhammen bedeli 11,734,55 liradır.

III — Eksiltme evrakı Sıvasta İnhisarlar Başmüdürlüğünde ve İstanbulda Galatada Yolcu salonu karşısında İnhisarlar Umum Müdürlüğü merkezinde Tuz Fen Şubesinde görülebilir.

IV — Eksiltme 17/VII/940 çarşamba günü öğleden sonra saat on beşte Sıvasta İnhisarlar Başmüdürlüğü binasında müteşekkil Komisyonda yapılacaktır.

V — İstekliler teklif evrakı meyanına, şimdiye kadar yaptıkları bu kabil işlere ve Ticaret Odasına kayıdlı olduklarına dair olan vesikaları da koyacaklardır.

VI — Muvakkat teminat miktarı % 7,5 hesabile «881» liradır. Teminat için milli bankalardan alınacak mektubla borsa rayiç fiatından % 15 noksanile milli esham kabul edilir.

VII — Teklif mektublarını ve diğer evrakı havi zarflar usulüne göre mühürlendikten sonra ihale saatinden bir saat evveline kadar Sıvasta İnhisarlar Başmüdürlüğüne makbuz mukabilinde verilmelidir. Posta ile gönderilecek tekliflerin gene ihaleden bir saat evveline kadar Komisyona gelmiş olması lâzımdır. Postada vaki olacak gecikmeler nazarı dikkate alınmaz. (5372)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Metre mikâbı muhammen bedeli (42) kırk iki lira olan takriben 1000 metre mikâbı meşe tomruk 17/7/940 çarşamba günü saat 15,30 da kapalı zarf usulile Ankarada İdare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin (3150) üç bin yüz elli liralık muvakkat teminatla kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat 14,30 a kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler (210) iki yüz on kuruşa Ankara ve Haydarpaşa veznelerinde satılmaktadır. (5511)

Ticaret Vekâleti İç Ticaret Umum Müdürlüğünden:

30 ikinciteşrin 1330 tarihli «Ecnebi anonim ve sermayesi eshama münkasım şirketler kanunu» hükümlerine tevfikan Türkiyede çalışmasına izin verilmiş olan ecnebi şirketlerinden «Şell Kompani Of Turkey Limited» şirketinin Türkiye umum vekili «Edvard Hubert Ernest Cones» bu defa müracaatle, haiz olduğu salâhiyete binaen, şirketin umur ve muamelâtını gerek kendisile müştereken, gerek münferiden ifaya David Allen Barry'yi vekil tayin eylediğini bildirmiş ve lâzım gelen vesaiki vermiştir.

Keyfiyet tetkik edilerek kanuni hükümlere uygun görülmüş olmakla ilân olunur.

Beyoğlu Vakıflar Direktörlüğü ilânları

Muhammen kıymeti Lira	K.	
400	—	Tophanede Kılıç Alipaşa mahallesinde eski Sirkeci iskelesi yeni Alipaşa medrese sokağında eski 46, 48, 50, 52, 54, 56, 2, 6, 8, 10, 12 No.lı arsanın tamamı.
107	50	Ortaköyde eski Değirmen yeni Saatçi sokağında eski 15 yeni 4 No.lı arsanın nısıf hissesi.
44	50	Ortaköyde Üçüncü Orta sokağında eski 21 mükerrer No.lı arsanın tamamı.

Yukarıda yazılı gayrimenkullerin mülkleri peşin para ile satışı on beş gün müddetle açık arttırmaya çıkarılmıştır. İhaleleri 17/7/940 çarşamba günü saat on beşte yapılacaktır. İsteklilerin yüzde yedi buçuk pey paralarile Akarat, Mahlûlât kalemine müracaatleri. (5598)

RİDA DİŞ SUYU

Ağız, Boğazın her türlü iltihablarile Grip, Kızıl, Kızamık ve emsali intani hastalıklarda ağız, boğazın antiseptisini temin eder.

Günlük diş bakımı için Rida diş suyunun mahlûlünde fırça ıslatılır, fırçanın mihaniki tesirile dişlerin temizlenmesini, müstahzarın mayi halinde bulunması itibarile de fırça akabinde gargarası diş ve diş etlerinin en derin yerlerine kadar nüfuz ederek antiseptik hassasını yapar. Diş çıkarıldıktan sonra, diş apselerinde, akıl dişi iltihablarında mahlûlün ılık olarak gargarası bu iltihabların şifasını temin eder. Sun'i dantiyelere güzel bir koku verir ve bunların antiseptik olarak istimaline hizmet eder.

Açık eksiltme Orman Fakültesi Alım Satım Komisyonu Başkanlığından:

Cinsi	Miktar	Muhamen Fi. Kuruş
Benzin	6500 Lit.	22.64
(Belediye fiatına 25 S. nakliye ile) Muvakkat teminatı: 112 lira.		
Ekmek birinci Ne.	20,000 Kg.	10,25
(Belediye fiatına 25 S. nakliye ile) Muvakakt teminatı: 158 lira.		
Dağlıc eti	7000 Kg.	58
Muvakak tteminatı: 305 lira.		
Sade yağ		
Urfa birinci nevi	1800 Kg.	130
Zeytinyağı	500 »	65
Muvakkat teminatı: 200 lira.		

Cinsi	Miktar	Muhamen Fi. Kuruş
Enstitülere Kitab dolabı 60 x 180 x 35 Eb. beheri	60 Ad.	4000
Talebe Elbise gardrobu (Nümunesine göre)	22 Ad. beheri	2000
Muvakkat teminatı: 123 lira.		
Süt	1000 Lit.	13
Yoğurt	1800 Kg.	19
Tereyağı	70 »	120
Kaymak	15 »	140
Ekmek kadayifi	60 Ad.	15
Tel kadayifi	75 Kg.	27
Ceviz içi	35 »	80
Yassı kadayif	40 »	26
Muvakkat teminatı: 49 lira.		

Kurusoğan	1500	Kg. 8	Pirinç	1500	Kg. 33
Patates	2000	» 9	Şeker	2000	» 37
Salça	180	» 30	Kuru fasulye	800	» 28
Sarmısak	25	» 16	Zeytin	200	» 35
Yumurta	16000	Ad. 2	Un	1400	» 18
Limon	2500	» 4	Nohud	200	» 20
Sirke	40	Kg. 15	Makarna	350	» 26
Elma	350	» 20	Siyah mercimek	175	» 22
Ayva	150	» 15	Kırmızı mercimek	75	» 18
Portakal «80» lik	1800	Ad. 5	Şehriye	50	» 23
Yaprak salamura	80	Kg. 25	Pirinç unu	30	» 25
Taze bakla	650	» 10	Kuru üzüm	180	» 25
Ayşekadın fasulye	1300	» 15	Kaşar peyniri	400	» 78
Sakız kabağı	900	» 8	Beyaz peynir	400	» 50
Taze bakla	175	» 15	Tuz	250	» 7
Enginar	450	Ad. 8	İrmik	300	» 25
Taze biber	175	Kg. 10	Bulgur	180	» 15
Domates	350	» 8	Çay	15	» 325
Semizotu	120	» 10	Çilek reçeli	150	» 50
Patlıcan	1300	Ad. 3	Vişne reçeli	150	» 50
Maydanoz	1000	De. 1	Konserve fasulye	400	» 30
Taze soğan	400	» 2	Konserve türlü	400	» 30
Yeşil salata	1000	Ad. 1	Kuru kayısı	100	» 80
Havuç	450	Kg. 10	Kuş üzümü	15	» 30
Kereviz	250	» 10	Çam fıstığı	15	» 120
Karnabahar	250	Ad. 15	Buğday	30	» 15
İspanak	1000	Kg. 8	Kuru bamya	30	» 75
Lahana	800	» 6	Sabun	700	» 37
Pırasa	1300	» 5	Soda	400	» 8
Muvakkat teminatı: 136 lira			Muvakkat teminatı: 267 lira		

1 — Büyükdere Bahçeköyde bulunan Orman fakültesi için yukarıda müfredatları yazılı erzak ve saire «8» şartname ile açık eksiltmeye konulmuştur.

2 — Eksiltmeler İstanbul Beyoğlu Liseler muhasebeciliği dairesinde 12/7/940 cuma günü saat 13,30 dan itibaren yukarıdaki sıralarına göre olacak.

3 — Eksiltmeye gireceklerin yukarıda her kısmın altına yazılı muvakkat teminatlarını mezkûr muhasebecilik veznesine yatırdıklarına dair makbuz ibraz etmeleri, 2490 sayılı kanunda yazılı evsafları haiz olmaları ve yeni sene Ticaret Odası kayıd vesikasını veya yeni sene ruhsat unvan tezkerelerini ibraz etmeleri meşruttur.

4 — Şartnameleri görmek ve evsaflarını öğrenmek isteyenlerin Büyükdere Bahçeköyde bulunan Orman fakültesine müracaatleri. (5408)

Türkiye Cumhuriyeti

ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası.
Şube ve ajans adedi: 265.
Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri.
Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında en az 50 lirası buulnanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 aded	1,000	liralık	4,000 lira	100 aded	50	liralık	5,000 lira
4 »	500	»	2,000 »	120 »	40	»	4,800 »
4 »	250	»	1,000 »	160 »	20	»	3,200 »
40 »	100	»	4,000 »				

DİKKAT: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 eylûl, 1 birincikânun, 1 mart ve 1 haziran tarihlerinde çekilecektir.

Biga Belediyesinden:

1 — Biga kasabasının 150 hektarlık arazi haritası ve bunu muhat 30 hektarlık kısmile 180 hektar sahanın 1/2000 mikyaslı münhanili haritasının alımı işi 17 gün müddetle ve kapalı zarf usulile eksiltmeye çıkarılmıştır.

2 — Maktu bedeli 3000 lira, muvakkat teminat 225 liradır.

3 — Eksiltme 15/7/940 pazartesi günü saat 15 te Biga Belediye Dairesinde müteşekkil Encümen tarafından yapılacaktır.

4 — Eksiltmeye iştirak edeceklerin Belediyeler İmar Heyetinden iştirak vesikası almaları ve teklif mektublarına koymaları lâzımdır.

5 — Şartnamede Biga Belediyesi ve Ankara Belediyeler İmar Heyeti Fen Şefliğinden bedelsiz alınabilir.

6 — Teklif mektubları tayin edilen günde saat 14 e kadar Belediye Reisine verilmesi veya posta ile bu saatten evvel gönderilmiş olması lâzımdır. (5600)

Beyoğlu Tahsil Müdürlüğünden:

Hasan Fehminin hazineye olan borcunun tahsilinin temini için hissedar bulunduğu Beyoğlunda Kamerhatun mahallesinin Şirket sokağında eski 9 - 11 yeni 11 - 13 kapı sayılı bir tarafı Yanyalı Nikoli hanesi, bir tarafı Konyalı Kiryako Veledi Yanko ve müşterek hane ve bahçesi bazan kasab Koçonun «Hacının» hane ve bahçesi ve bir tarafı Dimitri veledi Yaninin hanesi ve tarafı rabii Şirket sokağile mahdud Defterdarı esbak ya Hasan Efendi vakfından 251 zira miktarında iki bab hanenin 1/3 hissesi tahsili emval kanunu hükümlerine göre satılacaktır.

Talib olanların ihalei kat'iyesi icra edilecek olan 12/7/940 tarihine raslıyan cuma günü saat 14 ten sonra Beyoğlu kazası Kaymakamlığında müteşekkil İdare Heyetine müracaatleri. (5758)

CADDEBOSTAN

Otel ve Gazinosu

Bayan **AYTEN** idaresinde

Bugün mevsimin ilk galası

Fevkalâde MAC ALLEN orkestrası ve

Virtüoz Viyolonist **GEORGE DARVACH** iştirakile

KONSER - DANS - ATRAKSYON

Hergün matine ve suare danslar

İzmir İskân Müdürlüğünden :

1 — Vilâyet dahilinde kerestesi İskân dairesinden verilmek vesair malzeme ve bütün işçiliği müteahhidine aid olmak üzere Bergamanın Zeytindağ nahiyesi merkezinde 15, Sığancıköyünde 26, Dündarlı köyünde 40 ve Dikili merkez kazasında 30 ki cem'an 111 evin inşası hakkında evvelce kapalı zarf usulile yapılan münakasaya talib zuhur etmediğinden 2490 sayılı kanun hükümlerine göre bu evlerin inşası 23/6/940 tarihinden itibaren 15 gün müddetle açık eksiltmeye konulacaktır.

2 — Yaptırılacak evler X No.lı kârgir tipte olup beherinin keşif bedeli 475 lira 78 kuruştan cem'an 52811 lira 58 kuruştur.

3 — Bu evlerden Dündarlıdaki 40 evin 10/7/940 günü saat 10 da ve Sığancıdaki 26 evin ayni günde saat 15 te ve Zeytindağdaki 15 evin 11/7/940 günü saat 10 da ve Dikili merkezindeki 30 evin ayni günde saat 15 te ihaleleri İzmir İskân Müdürlüğünde müteşekkil Komisyon tarafından yapılacaktır.

4 — İsteklilerin yüzde 7,5 tan muvakkat teminatlarile 2490 sayılı kanuna göre icab eden vesikaları hamilen muayyen gün ve saatlerde Komisyon Reisliğine müracaatleri.

5 — Işbu inşaata aid plân ve evrakı saire her gün İzmir İskân Müdürlüğünde görülebileceği ilân olunur. (5380)

Türk Hava Kurumu
Havacılık Dairesi Genel Direktörlüğünden:

1 — Muhammen bedeli «10,000» lira olan muhtelif model malzemesi kapalı zarf usulile eksiltmeye çıkarılmıştır.

2 — Muvakkat teminatı «750» lira olup ihalesi 8 temmuz 940 tarihine rastlayan pazartesi günü saat 15 te Türk Hava Kurumu genel merkez binasında genel direktörlük levazım şubesinde yapılacaktır.

3 — Şartnamesi her gün komisyondan parasız olarak verilir.

4 — İsteklilerin kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinde yazılı vesika ve teminatlarını havi kapalı zarflarını belli gün ve saatten bir saat evveline kadar komisyona vermeleri. (5222)

Büyük Adada

SPLANDİT Palas

Açılmıştır.

Yemekler gayet nefis, Fiatlar ehvendir.

Kayseri Belediye Riyasetinden :

Kayseri şehrinin halihazır haritasının ikmal işi yapılan teklif haddi lâyık görüldüğü takdirde 14/6/940 cuma günü saat 14 te kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuş ise de talib zuhur etmediğinden arttırma, eksiltme ve ihale kanununun 40 ncı maddesi mucibince bitiş tarihinden itibaren bir ay müddetle pazarlığa konulmasına karar verildiğinden taliblerin 14/7/940 tarihine kadar Belediye Encümenine müracaatleri ve şartnameyi İstanbul Belediyesi Fen Heyeti ve Ankara Belediyesi İmar Heyeti Fen Şefliğinde görebilecekleri ilân olunur. (5256)

Askerî Liselere öğretmen yetiştirilmek üzere talebe alınacak

1 — Askerî liselere askeri öğretmen yetiştirilmek üzere Harb okulu kadrosuna altı talebe alınacaktır.

2 — Bu talebeler; Harb okulu talebesi olarak Ankarada Dil-Tarih-Coğrafya Fakültesinde yabancı dil tahsili görecek ve askeri öğretmen yetiştirileceklerdir.

3 — Kabul şartları :
A — Harb okuluna giriş şartlarını tamamen haiz olmak.
B — Lise olgunluk imtihanını vermiş olmak.
C — Yabancı dil bilgisi yukarı derecede bulunmak.

4 — İsteklilerden seçilmek suretile alınacak talebeler ingilizce, fransızca, almanca branşlarına taksim ve fakültenin 940 : 941 tedrisatına iştirak ettirileceklerdir.

5 — İsteklilerin evrak ve vesikalarile Harb Okulu Komutanlığına ve fazla tafsilât almak isteyenlerin de Askeri Liseler Müfettişliğine müracaat etmeleri ilân olunur. (5470)

İstanbul Mıntaka Liman Reisliğinden :

6/7/940 cumartesi «BU GÜN» günü Zeytinburnu Silâh Fabrikası sahilinde deniz istikametine atış tecrübesi yapılacağından bu civardan geçecek merakibin müteyakkız bulunmaları ilân olunur. (5820)

Kuleli As. Lisesi Md. den :

Kuleli, Maltepe, Bursa Askeri Liselerinin birinci sınıflarına istekli ve bütün girme şartlarını haiz olan namzedlerin seçme sınavları 10 temmuz 940 günü mezkûr liselerde yapılacaktır. Namzedlerin en geç 10 temmuz 940 sabahı saat 8 de mürekkepli kalemlerile veya hokka kalemlerile işbu Liselerde bulunmaları ilân olunur. «224» (5690)

FAAL VE NAMUSLU BİR KAPICI

Marangozluk, dülgerlik bilen, elektrik ve kalöriferden anlayan ve her işe muktedir namuslu ve faal, askerlikle alâkası olmayan evli ve çocuksuz bir kapıcı emniyetli bir iş arayor. Referans gösterebilir. Ayaspaşada Cami sokağında 55 numarada Bakkal Fotiye müracaat.

BU AKŞAM

Büyükdere : BEYAZ PARK' da Telefon : 32 - 43

MÜNİR NUREDDİN' in

İLK YAZ KONSERİ - ROSSEL Kadın orkestrası - Sabaha kadar KIR Balosu - Masalarınızı evvelden tedarik edebilirsiniz - Vesaiti nakliye temin edilmiştir. Gece saat 1 de vapur vardır

Her akşam

Tepebaşı BELEDİYE Bahçesinde

SAFİYE

Çok kıymetli san'atkârlardan müteşekkil 18 kişilik Bayan ve Bayların iştirakile

Büyük bir saz heyeti

Millî ve Arab oyunları ve muhtelif varyete numaraları

Sazımız tam 7,30 da başlar.

Bayan Safiyenin seansı tam saat 11 dedir.

Kiralık Ev

Ayazpaşada Alman sefarethanesi yanında Çifte Vav sokak No. 5 te 5 odalı, bahçeli ev kiralıktır. Kalörifer, sıcak su, havagazi, banyo tesisatı mevcuddur. Daima gezilebilir. İçindekilere müracaat.

Trabzon icra hâkimliğinden:

Trabzonda tüccardan İlyas Kölemen oğluna murisinin ipotekli borcundan dolayı aleyhinde cari icra takibatında ikametgâhı meçhul olduğu İstanbul takibat işleri müdürlüğünden gelen davetiye varakasında yazılı şerhten anlaşılmasına mebni İstanbul İnhisarlar başmüdürlüğü muhasebecisi Ömer aleyhine ilânen tebligat icrasına karar verilmiş olduğu cihetle borclu veresesinden mumaileyh Ömerin duruşma günü olan 16 temmuz 1940 tarihinde Trabzon icra hâkimliğine bizzat veya bilvekâle gelmesi, aksi takdirde gıyaben duruşmanın devam edeceği tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur.

Tuvaletinizi yaparken Pudra altına daima

KREM PERTEV

sürünüz. Pudrayı sımsıkı tutar ve akmasına mâni olur. Yağlı ve yağsız olan tüp ve vazoları vardır.

MIRATON

MiRATON Grenleri

Hem inkıbazı ve hem de terkibindeki maddeler sayesinde barsakların faaliyetini tanzim ile en muannid inkıbaz müptelâlarını bile rahata kavuşturur.

HER ECZANEDE BULUNUR

ANAPİYOJEN

Dr. İhsan Sami

İstreptokok, istafilokok, pnömokok, koli, piyosiyaniklerin yaptığı çıban, yara, akıntı ve cild hastalıklarına karşı çok tesirli taze aşıdır.

Lüleburgaz asliye hukuk mahkemesinden: Sayı: 118

Lüleburgazın Özerler mahallesinden Fevzi kızı Sabire Şenkalın Özerler mahallesinden olup halen İstanbulda ikametgâhı meçhul Fehmi Şenkal aleyhine ikame eylediği boşanma davasının yapılan muhakemesinde müddeaaleyhin ikametgâhı meçhul olduğundan hakkında tebligatın ilânen icrasına karar verilmiş olmakla duruşma günü olan 16/7/940 salı günü saat 10 da Lüleburgaz asliye hukuk mahkemesinde hazır bulunması lüzumu ilân olunur. (28006)

Dr. İhsan Sami

BAKTERİYOLOJİ

LÂBORATUARI

Umumî kan tahlilâtı, frengi noktai nazarından Vasserman ve Kahn teamülleri, kan küreyvatı sayılması. Tifo ve sıtma hastalıkları teşhisi, idrar, balgam, cerahat, kazurat ve su tahlilâtı, ültra mikroskopi, hususi aşılar istihzarı. Kanda üre, şeker, Klorür, Kollesterin miktarlarının tavini. Divanyolu, No. 113. Tel: 20081

Sahib ve Başmuharriri: **YUNUS NADİ**

Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: **HİKMET MÜNİF ÜLGEN**

Cumhuriyet Matbaası

Her pazar **ÇUBUKLU** bahçesinde

Memleketin mümtaz okuyucusu

Bayan **MUALLA**, kemanî **SADİ**

Ayrıca: Kemanî NECATİ TOKYAY, Piyanist FEVZİ, Klarnet ŞÜKRÜ, Kemençe BARAŞKO, Hafız BURHAN ve arkadaşları, Okuyucu Bayan NEVZAD ALTINOK, BELKIS ALTINOK, HANDAN ve arkadaşlarını dinleyiniz.

Hakkâri merkezinde hükûmet konağı inşasına aid ilân

Hakkâri Valiliğinden:

Kapalı zarf usulile eksiltmeye konulan :

1 — Evvelce kapalı zarf usulile eksiltmeye konulan 112490 lira 16 kuruş keşif bedelli Hakkâri hükûmet konağına talib zuhur etmediğinden ihalesi aşağıda gösterildiği veçhile ayni şerait tahtında pazarlıkla yapılacaktır.

2 — Bu işe aid evrak şunlardır :
A — Proje
B — Hulâsai keşif
C — Elektrik tesisat keşfi
D — Ölçme cetveli
E — İhzarat ve imalât «seridöpri» bordroları
F — Mahal listesi
G — Dahilî elektrik ve sıhhî tesisat umumî ve fennî şartnameleri
H — Hususi şartname, bayındırlık işleri genel ve yapı işleri fennî şartnameleri.
İ — Eksiltme şartnamesi
J — Mukavele projesi.

3 — Bu evrak ilânı yapılan mahallerin Nafıa Müdürlüklerinde görülebilir.

4 — Eksiltme 19/7/940 cuma günü saat 14 te Hakkâri Defterdarlığında müteşekkil Komisyonda yapılacaktır.

5 — Eksiltmeye gireceklerin «6874» lira «51» kuruş muvakkat teminat akçesi vermesi ve bu işe mahsus olmak üzere eksiltmenin yapılacağı günden sekiz gün önce Hakkâri Vilâyet ehliyet vesika komisyonundan alacağı ehliyet vesikasını ibraz edeceklerdir.

6 — Taliblerin mezkûr gün ve saatte Komisyona müracaat etmeleri ilân olunur. (5512)

Her akşam: Harbiyede

BELVÜ

Bahçesi Alaturka Kısmında

20 kişilik saz heyetile

HAMİYET YÜCESES

Bestekâr Tamburî

Salâhaddin Pınar

Kemanî **NUBAR TEKYAY**

ZENGİN MİLLÎ ve ARAB OYUNLARI

Varyete numaraları

Telefon : 80791

Fiat Murakabe Komisyonundan:

«5» numaralı ilân :

Çivi fabrikatörlerile ithalâtçı ve toptancıların ellerinde bulunan çivileri numaralarına göre bir beyanname ile 10 temmuz 1940 çarşamba gününe kadar Mıntaka Ticaret Müdürlüğüne bildirmeleri lüzumu 29 numaralı Millî Korunma kararnamesinin Komisyonumuza verdiği salâhiyete istinaden ilân olunur.

«6» numaralı ilân :

Son günlerde kara yolile ve şimendiferle memleketimize ithal edilmiş olan limonların maliyet fiatı üzerine toptancılar için azami olarak % 20 kâr haddi muhik görülmüştür. Yarı toptancılar için ayrıca bir kâr kabul edilmiyeceğinden işbu % 20 kâr toptancı ile yarı toptancı arasında taksim edilecektir. Bu hesaba göre 940 lık sandıklarda bulunan limonların perakende azami satış fiatı «3,5» kuruş olarak ve 300 lük sandıklarda bulunan limonların perakende azami satış fiatı «4,5» kuruş olarak tespit ve ilân olunur. (5800)

Şirketi Hayriyeden:

4 temmuz 1940 tarihinden itibaren mevkii tatbika konan yaz tarifesinde Köprüden 17,20 de hareketle (Sefer numarası 168) Beşiktaş, Rumelihisarı, Emirgân, İstinye, Yeniköy ve Paşabahçesine uğrayarak Beykoza giden vapurun Köprüden hareket saati ceb tarifelerinde matbaa hatası olarak (17,30) gösterilmiş olduğundan bir yanlışlığa mahal kalmamak üzere keyfiyet tavzih olunur.

İzmir İskân Müdürlüğünden :

1 — Vilâyetimizin Urla kazası merkezinde 100 ve Bergama kazasının Kınık nahiye merkezinde 40 evin kerestesi İskân dairesinden verilmek ve diğer malzeme ve işçiliği müteahhide aid olmak üzere inşasının kapalı zarfla yapılan ihalesinde keşif bedeli üzerinden yapılan tenzilât lâyık hadde görülmediğinden mezkûr evlerin inşası 28/6/940 tarihinden itibaren açık eksiltmeye konulmuştur.

2 — Yaptırılacak evler 10 No.lı kârgir tiptir. Urladaki evlerin muhammen keşif bedeli beheri 599 lira 48 kuruştan cem'an 59948 lira ve Kınık nahiyesindekilerin beheri 475 lira 78 kuruştan cem'an 19031 lira 20 kuruştur.

3 — İhale 13/7/940 günü saat onda İzmir İskân Müdürlüğünde müteşekkil Komisyon tarafından yapılacaktır.

4 — İsteklilerin % 7,5 tan Urla için 4496 lira 10 kuruş ve Kınık için de 1427 lira 34 kuruş muvakkat teminatlarını yatırdıklarına dair makbuzla ve 2490 sayılı kanun hükümlerine göre icab eden vesikalarını hamilen müracaatleri.

5 — Bu inşaata aid plân ve sair evrak her gün İzmir İskân Müdürlüğünde görülebilir. «2443» (5518)

Bahçekapıda Taş Handa Kiralık Daire

Kalöriferli ve iki asansörlü Taş hanın 12 odalık birinci katı kâmilen veya kısmen kiralıktır

Ankara Tapu Sicil Muhafızlığından:

İhale tarihi	İhale bedeli Lira	Dosya No.	Satılan gayrimenkulün Cinsi	Mevkii	Satın alanın adı	Satış tarihindeki adres
31/10/341	550	Zir 81	Dükkân	Çarşı	Celâleddin Maksud	Zirde Uhrili
21/ 6 /341	135	» 182	Hane	Sinob mahallesi	Hasan	Zirde muhacir
16/ 8 /341	1110	» 72	Hane	Sinob mahallesi	Hüseyin	Bağlum nahiyesinde Hüsam oğlu
16/ 8 /341	799	» 61	Bahçe	Köyönü Hoda caddesi	Mehmed Rüştü	Sıhhiye memuru
14/10/926	3000	926/87	Arsa	Dibağın mahallesi	Ahmed Remzi	Eskişehirli nakliyeci
12/ 6 /930	6900	929/60	Hane	Misakı millî	Mehmed Ziya	İskân umum müdürlüğü istatistik şefi Memduh yanında
16/ 3 /930	4400	929/83	Hane	İmam Yusuf mahallesi	Lûtfiye Acarbey	Harram kaymakamı Kerim karısı
2/ 6 /927	1095	927/9	Arsa	Kurt mahallesi	Cemal	Millî Müdafaa veznedarı
27/ 5 /926	300	341/752	Bağ	Binek taşı	Abdülkadir	Keçiörende Merkez K. eski levazım reisi kaymakam
27/ 5 /926	500	341/750	Bağ	Binek taşı	Abdülkadir	» » » »
27/ 5 /926	300	341/751	Bağ	Binek taşı	Abdülkadir	» » » »
25/11/926	179	926/114	Hane	Zir Harun M.	Receb	Zirin islâm mahallesinde Ahmed oğlu varisleri
17/ 8 /930	5601	930/21	Hane	Boyacı Ali M.	Rüştü	Varidatı umumiye muhasebecisi varisleri
16/ 5 /926	1350	341/759	Bağ	Keçiören	Hüseyin	Elâzığ meb'usu varisleri

Çankaya Tapu Sicil Muhafızlığından:

8/10/341	250	341/388	Bağ	Küçük Esad	Suad	Sabık Hariciye Vekâleti şifre müdürü

1 — Yukarıda evsafı yazılı gayrimenkulleri satın alan sütunu mahsusunda yazılı gösterdikleri adreste aranılmasına rağmen bulunamıyan şahısların Ankara tapu sicil muhafızlığına müracaatle satın aldıkları gayrimenkulü 3524 sayılı kanunun ikinci maddesi mucibince ilân tarihinden itibaren üç ay zarfında Hazine lehine birinci derecede ve birinci sırada ipotek vazı suretile namlarına tesçil ettirmeleri, aksi takdirde mezkûr kanunun ikinci maddesinin son fıkrası mucibince muamele yapılacağı.

2 — Bunlardan ölenler varsa vereselerinin veraset ilâmlarile birlikte adı geçen tapu sicil muhafızlığına müracaatleri.

3 — Hukuk usulü muhakemeleri kanununun 141 ve müteakib maddelerine müsteniden şahsan tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur. «4467» (5656)

Ankara Nümune Hastanesi Baştabibliğinden :

Cinsi	Miktarı		Tutarı Lira	Muvakkat teminat Lira K.	Şekli	İhale tarihi	Mülâhazat
1. Röntgen filmi 13X18	200	Düzine	12558	941 85	Kapalı zarf	8/7/940 pazartesi saat 14,30	Filmler Kodak Ilfort ve Agfa markalı olacaktır.
2. » » 18X24	250	»					
3. » » 24X30	300	»					
4. » » 30X40	500	»					
5. Diş filmi (küçük)	60	»					
6. » » (büyük)	20	»					
Cam 10X15	20	Kutu					
İzhar banyosu	150	» «bir kutusu 9 litre su için»					
Tespit	180	» » »					
Fotograf kâğıdı 30X40	25	Paket «beheri 10 adedlik»					
Film diyapozitif 9X12	10	Düzine					
Film çerçevesi 40X15	6	Aded					
Ronforsatör 40X15 çift	6	»					
Film şasesi 40X15	6	»					

1 — Ankara Nümune hastanesinin 1940 mali yılı film ihtiyacı için eksiltmeye konulan yukarıda yazılı (14) kalem film ve saire kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. İsteklilerin yeni yıl Ticaret Odası vesikasile teminat mektubu veya makbuzu ve ticarethane namına hareket edenlerin noterlikten tasdikli vekâletnamelerile birlikte 2490 sayılı kanunun tarifatı dairesinde hazırlayacakları mühürlü teklif mektublarını belli günde yazılı saatten bir saat evveline kadar Ankara Nümune hastanesinde müteşekkil komisyona vermeleri.

2 — Filmler Kodak, Ilfort ve Agfa marka olacaktır.

3 — Şartnameleri görmek isteyenler hastane idaresine ve İstanbulda İstanbul Sıhhat müdürlüğüne müracaat etmeleri ilân olunur. «2990» (5066)